РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893
"SVOBODA"
(LIBERTY)
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVI. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., четвер, 18-го цьвітня 1918. Ч. 46. — VOL. XXVI. JERSEY CITY, N. J., Thursday, April 18, 1918. No. 46.

ЗАВЗЯТІ БОЇ НА ПОЛУДНЕ ВІД МІСТА ІПР.

Французи спішать Англійцям на поміч. — Німці заняли місто Белєль і височину Мессен.

Уступленє ґр. Черніна. — Чехи в передодни революції.

Заборчі пляни Німеччини. — На Румунію наложено 2 білїони долярів відшкодованя.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 17, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

ВОЄННІ ОПЕРАЦІЇ НА РОСІЙСКІЙ ТЕРИТОРІЇ Є КОНЕЧНІ ДЛЯ ВИНИЩЕНА БАНДИТІВ, ЯКІ НАПАДАЮТЬ НА УКРАЇНУ.

ЛОНДОН, 15. цьвітня. — Німецька бездротна телєґрама доносить, що німецький міністер загр. справ, др. Кільман, відповідаючи на протест російського правительства проти воєнних операцій німецьких військ на російській території, заявив, що **Німці і Українці мають на цїли знищити „банди", а не нападати на Росію.**

Телєґрама до російського міністра загр. справ звучить:

„З огляду на те, що банди ставлять опір і переводять протинапади, які спричиняють заколот на Україні і які не роблять ріжниці між російською а українською територією, є річию неможливою, щоби у воєнних операціях проти них придержувати ся точно границь, якими є визначені українські землі. Операцій проти тих банд не можна обмежувати границями, як довго російське правительство не робить нічого в тім напрямі, щоби розоружити бандитів.

„Зміни сього неприємного стану справи можна надіяти ся лише тоді, коли буде заключений мир між Українською Народною Републикою і правительством Народних Комісарів, та коли зорґанізовані, як також незорґанізовані банди будуть приневолені застановити свої напади".

(Перед кількома днями російський міністер заграничних справ, Чічерін, вніс був протест до німецького правительства проти воєнних операцій німецько-украінських військ на російських землях. Іминно німецько-українська армія мала заняти між иншим міста Путивль і Рильск, в курській ґубернії, та зближати ся до міста Курска).

У ФІНЛЯНДІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 17, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

ГЕЛЬЗІНҐФОРС, СТОЛИЦЯ ФІНЛЯНДІЇ, В НІМЕЦЬКИХ РУКАХ.

Наступ на місто переведено рівночасно від суші і від моря.

ЛОНДОН, 15. цьвітня. — Німецькі війска заняли Гельзінґфорс, столицю Фінляндії, як се доносить урядовий звіт з Берлїна. Фльота співділала з армією.

Урядовий звіт звучить:

„Після завзятої боротьби зі зоруженими бандами, наші війска, які недавно висіли на побережу Фінляндії, спомагані ескадрою воєнних кораблїв, війшли до Гельзінґфорсу".

Правдоподібно разом з Німцями находила ся також часть армії ген. Манергаймера, головного команданта противбольшевицьких військ „білої сторожі", хоч в звіті про се нема жадної згадки. Гельзінґфорс находив ся від кількох місяців в посіданю фінської „червоної сторожі", яка мала допускати ся там ріжних страшних насильств.

Богато вказує на те, що власть фінських большевиків вже близка цілковитого упадку. Війска „червоної сторожі" програють на цілій лінії. Німецька акція в тім напрямі, щоби не позволити російським большевикам посилати поміч до Фінляндії зробила своє.

Гельзінґфорс числив в 1910 р. около 150.000 мешканців. Місто є головним осередком фінської літератури, образованя і культури. Перед війною Гельзінґфорс був дуже красним містом і туди богато виїздило на літо. Воно має чисті і широкі улиці та богато красних публичних будинків. Університет в Гельзінґфорсі числив перед війною 2.600 студентів.

Положений на півострові над фінським заливом, Гельзінґфорс був другою з ряду підставою для російської фльоти. Його хоронили сильні укріпленя Свеаборґу. Підчас кримської війни фльота аліянтів через дві доби бомбардувала укріпленя міста, але без жадного успіху.

В Італії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 17, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

ІТАЛІЯ НАДІЄТЬ СЯ КОЖДОЇ ХВИЛІ ВЕЛИКОГО НАСТУПУ АВСТРІЙЦІВ.

ВАШІНҐТОН, 16. цьвітня. — **Австрійський наступ проти Італії є дуже близкий і буде переведений на великі розміри,** доносять урядові італійські телєґрами, які нині надійшли до італійского посольства.

Недавна візита цісаря Карла в головній австрійській кватирі на італійськім фронті і заохочуючі артикули в австрійській і німецькій пресі є віщунами недалекого наступу.

„Ворожа преса почала вже отверто писати про наступ, щоби в сей спосіб приготовити австро-угорський загал на неминучі втрати, які австро-угорська армія буде мусіла потерпіти при переводженю воєнних операцій, які є пляновані на великі розміри", доносить телєґрама до посольства.

НА ЗАХІДНІМ ФРОНТІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 17, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

НІМЕЦЬКІ ВІЙСКА ЗБЛИЖАЮТЬ СЯ ДО МІСТА ІПР.

Міста Белєль, Метерен і Вишат в посіданю Німців.

ЛОНДОН, 16. цьвітня.—Анґлійський урядовий звіт звучить:

Денний рапорт: Вчера вечером по сильнім бомбардованю неприятель перевів напад на боєвім фронті між Неф Еґліз і Белєль. Німців перевели напад при помочи трох дивізій, які ще не брали участи в попередній битві. Їм удало ся заняти гори на північний схід від Белєль, Мон де Ліль і Реветсбурґ. Наші війска уступили на нову лінію на північ від Белєль і Вульверґам. **Місто Белєль опинило ся в руках неприятеля.**

Нині рано німецька піхота розпочала новий наступ в околиці Вишат.

Нічний рапорт: В протягу нинїшного дня прийшло до завзятої битви на боєвім фронті між Метерен і Вишат. **По сильнім бомбардованю, яке розпочало ся досьвіта, неприятель зблизив ся до наших становищ під охороною мраки і по довшій та завзятій боротьбі здобув обі сі місцевости.**

Німецька артилерія є незвичайно чинна в околиці Альберт (на полудневий захід від Аррас) і недалеко каналу Ля Басе (на північ від Аррас).

НІМЦІ ДОНОСЯТЬ, ЩО ОСЯГНУЛИ ЦІЛКОВИТИЙ УСПІХ.

Височина Мессен здобута.

БЕРЛІН, 16. цьвітня. — Німецький урядовий звіт доносить:

Нічний рапорт: Наші війска на поли битви над рікою Ліс віднесли цілковитий успіх. Велике побоєвище коло Вишат, яке було вкрите ямами з ґранатів і бомб підчас битви в 1917 р., наші війска здобули приступом. Таксамо здобули вони становища неприятеля по обох сторонах села. Протинаступ англійських військ зломано.

Наші війска, занявши горбки між Белєль і Неф Еґліз, продовжають свій наступ на височині Мессен і в рукопашній боротьбі значну її часть здобули.

Балфур надієть ся, що Америка пришле скоро великі війска на поміч.

ЛОНДОН, 15. цьвітня. — **„Німеччина показала ся нині рабівником. Її змаганем є знищити англійські і французькі війска, заки американська армія візьме участь у великій битві",** заявив нині Артур Дж. Балфур, англійський міністер заграничних справ, промовляючи на бенкеті, виданім в честь делєґації американських робітників.

У своїй промові заявив він, що аліянти не мали ніколи на цїли знищити Німеччину і, о скільки він се знає, ніякий чоловік „при здорових змислах" сього собі не бажав. Німці вже нераз перечислили ся, і тепер вони перечислять ся, недоцінюючи силу Злучених Держав. Англія, говорив він, має повну надію, що Злучені Держави будуть всилі прислати туди таку скількість військ, про яку німецький ґенеральний штаб ніколи й не думав. **„Війска отсе є те, чого ми тепер потребуємо",** говорив Балфур.

„Німці роблять зусиля — говорив дальше міністер — знищити англійську армію, заки головна американська сила візьме участь в битві. Німецька преса одержала наказ як найбільше легковажно виражувати ся про успіхи американського війска. Але самі провідники німецькі так не думають. Тому їх змаганем є звести рішаючу битву, не оглядаючи ся на жадні втрати, заки прибуде поміч з Америки".

Після оцінки Німців 200.000 Американців находить ся на боєвім фронті.

ВАШІНҐТОН, 16. цьвітня. — Німецькі звіти щодо числа американських військ у Франції доносять, що 210.000 Американців находить ся під сю пору на боєвій лінії. У військових кругах припускають, що німецькі інформації є меньше-більше правдиві.

В тім числї не є однак углядненї американські війска, які находять ся тепер в дорозі на поле битви в Пікардії (коло Амєну).

Гінденбурґ має 200 дивізій до своєї розпорядимости.

У ФРАНЦІЇ, 15. цьвітня. — Здержаний перед Амєном і на дорозі до Газбрука, Гінденбурґ готовить новий наступ. Заходить питанє, в котрім місци сей удар наступить?

Гінденбурґ мусить пробувати новий наступ або признати, що його наступ зістав зломаний. Англійці є сьвідомі, що їх чекають дальші удари, подібні до тих, що вже були, заки минe велика воєнна кріза.

В битві коло Амєну і Арментієр о скільки се дало ся ствердити брало участь 120 німецьких дивізій. З того однак ще не виходить, що сі війска не можуть дальше бороти ся; богато з них потерпіло лище незначні втрати. Дочисляючи до них дивізії, які ще не брали доси участи в битві, становлять вони величезну силу. Крім того прибувають щораз то сьвіжі війска з Росії і Румунії.

Гінденбурґ розпоряджує під теперішну пору на західнім фронті 200 дивізіями (2,400.000 жовнірів).

Велика трудність в транспортованю.

Полонені признають, що Німці мають значні трудности в транспортованю гармат і матеріялів. Англійська артилєрія вистріляла богато коний і сильно ушкодила дороги, які без направи є часто неможливі до ужитку.

Німецька артилєрія острілює в день і в ночи Амєн, але обережно, бо командант німецької армії, ґен. Марвіц, надієть ся установити в тім місті свою головну кватиру, тому й не хоче надто нищити місто.

Задля браку вітру болото висохає дуже поволи. Гінденбурґ правдоподібно молить ся до німецького Бога, щоби сонце висушило його своїми лучами.

Французькі війска у Фляндрії.

ПАРИЖ, 16. цьвітня. — **Французькі війска прибули на боєвий фронт у Фляндрії.** Такі вісти мусять занепокоїти Німців, коли вони переконають ся, що знищенє англійської армії є неможливе без знищеня армії французької і на відворот.

Англійська х о р о б р і с т ь і французька спритність дають певну запоруку, що Німці помимо своєї сили і завзятости не дійдуть до моря.

Досі нема вістий, щоби американські війска находили ся на боєвім фронті, на якім кипить найбільша битва. Лише деякі американські відділи находять ся допєрва в дорозі на сей фронт.

В Румунії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 17, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Румунія має заплатити 2 білїони долярів відшкодованя.

ЦЮРІХ, 15. цьвітня. — **Нинішні вісти доносять, що Німці наложили на Румунію 2.000,000.000 долярів воєнного відшкодованя.**

В Австро Угорщині.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 17, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

УСТУПЛЕНЄ ҐР. ЧЕРНІНА.

Ріжні вісти про причини його уступленя.

АМСТЕРДАМ, 15. цьвітня. — **Австро-угорський міністер загр. справ, ґр. Чернін, уступив,** як се доносить телєґрама з Відня.

Цісар Карло приймив резиґнацію ґр. Черніна, поручаючи йому однак задержати у своїх руках веденє заграничних справ, аж доки не буде іменований його наслїдник.

Ґр. Чернін мав не знати про лист цісаря Карла, писаний до французького князя Сикста, як се доносить „Льокаль Анцайґер" з Берлїна. Довідавши ся про дійснє істнованє такого листа, ґр. Чернін подав ся сейчас до димісії. Сподіють ся, що ґр. Чернін позістане у своїм уряді аж до заключеня і підписаня мирового договору з Румунією.

З инших жерел знова доносять, що уступленє ґр. Черніна є побідою мілїтаристів в обох центральних державах. Правдоподібно уряд ґр. Черніна обійме особа, яка буде більше до вподоби партії, яка домагаєть ся великих заборів і великих відшкодовань, а яка під теперішну пору, здаєть ся, бере верх і провід в обох центральних державах.

За правдоподібну причину уступленя ґр. Черніна вважають також внутрішні справи австро-угорської держави. Він стояв на ворожій стопі з Чехами. Ворогованє Чехів проти нього стало ще більше після його промови, виголошеної 2. цьвітня. Чехи виступили проти нього, закидаючи йому зраду. (Ґр. Чернін походить з давної чеської родини).

Ґр. Андраші правдоподібно наслїдником ґр. Черніна.

ВАШІНҐТОН, 16. цьвітня. — Урядова телєґрама зі Швайцарії подає отсї вісти з дискусії над наслїдником ґр. Черніна:

„Надзвичайні відносини, серед яких наступило уступленє ґр. Черніна, заходять значні трудности у виборі його наслїдника. У віденських політичних кругах згадують імена трох кандидатів: ґр. Менцдорф Пуілї, ґр. Пфальцер і ґр. Андраші.

„Ґр. Менцдорф Пуілї бувший амбасадор в Лондоні, мав бути однак скомпромітований через свою співучасть в недавних переговорах з англійським ґенералом Смутсом. Ґр. Пфальцерови, який був головою двірської канцелярії, закидують, що він є прихильником Славян. Він недавно мав вставляти ся у цісаря за виєднанем амнестії для чеських послів.

„Ґр. Андраші є кандидатом Німців і Мадярів. Він є прихильником тісного союза між Німеччиною і Австро-Угорщиною. Його іменоване приймила би дуже радо Німеччина, натомісць Славяни вважали би се за визов, знаючи добре становище ґр. Андрашія супроти славянських народів".

Ґр. Чернін мав обняти команду над бриґадою.

КОПЕНГАҐЕН, 16. цьвітня.— Ґр. Чернін, який уступив зі становиша міністра заграничних справ, одержав команду над австрійською бриґадою на італійськім фронті, як се доносять нинішні телєґрами.

(Продовженє на стороні 2-гій).

"SVOBODA" (LIBERTY)
The Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.
NICHOLAS D. WELYCHKO, Assistant editor.

ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:		ПЕРЕДПЛАТА:	
United States:		в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
to Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Число телефону 498 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

Пора аби вже Польщу розібрати.

Вісти, які наспіли тепер зі старого краю, описують подрібно польські протести проти віддания Холмщини Україні.

У Відни протестувало польське „коло" парляментарне і в палаті панів.

Посол Ґец, презес польського „кола" виголосив промову, в якій сказав, що Німеччина й Австрія хотять поріжнити Поляків і Українців. „Ми желаємо українській народній републиці як найкрасшої будучности" — казав він, але, на його гадку, оба народи жили би в згоді, як би Холмщина остала ся при Польщі(!?!).

Бувший міністер заграничних справ ґраф Ґолуховский заявив іменем польського „кола" в палаті панів, що се „коло" також годить ся зовсім з „колом" парляментарним щодо протесту проти віддания Холмщини Україні.

Польські міністри у Варшаві, як звісно, з того приводу уступили. Мала також уступити і рада реґентів, зложена з архиєпископа Каковского, ґрафа Островского і князя Любомірского, але не уступила — зі страху перед „радикальними елементами" в Польщі, котрі могли захопити власть і правити краєм в некористь шляхти.

Уступив також австро-угорський воєнний ґубернатор польських земель, занятих Австро-Угорщиною, ґраф Станислав Шептицкий (брат митрополита, але до Українців він ніколи не признавав ся, а все вважав ся членом польської народности).

Потім зачали ся демонстрації і страйки. Демонстрації були тихі, ніби жалобні; страйки були також спокійні.

Були ті демонстрації і страйки в Польщі і в Галичині.

У Варшаві все покинуло роботу і вийшло на улиці для спокійної демонстрації. Студенти покинули університет і політехніку і також взяли участь в демонстрації. Німецька піхота стерегла спокою в місті, а кавалєрія переїздила улицями, але не мала причини до інтервенції.

Таксамо було і в инших містах Польщі. Зокрема в Люблині, столиці люблинської ґубернії, до якої належала Холмщина, були трохи бурливійші демонстрації. Се стало ся зараз по проголошеню берестейського мира і по уступленю ґубернатора Шептицкого, котрого осїдком був Люблин. Там мусїло вмішатись війско, а саме український станиславівський полк. Польські ґазети нарікають, що сей полк „без причини" інтервенював.

В місті Холмі, столиці Холмщини, була жидівсько-польська демонстрація. Се місто має дві третини жидівського населеня, а решта Поляки, Українці, Москалї і Німці. Отже тамошні жиди, що привикли до польських „ржондів", затужили за ними і зробили в міській раді „демонстрацію" проти віддания Холмщини Україні. Поляки дуже тішили ся „патріотизмом" холмських жидів.

Такісамі демонстрації були також у Львові, в Кракові і ще в кількох містах Галичини.

У Львові була „жалоба", а в ратуши на зборах всї присутні встали, піднесли руки в гору і присягли, що не спічнуть до смерти в боротьбі проти німецького ворога.

* * *

З того часу вже трохи Поляки успокоїлись.

У Варшаві вже є новий міністерський кабінет і то — угодовий, бо президентом є Ян Канти Стечковский, бувший директор краєвого банку зі Львова, звісний „австрійський патріот", а міністром заграничних справ молодий князь Радзівіл, з родини німецьких прислужників і посвоячених з австрійським цісарським двором.

Польські посли в парляменті і в палаті панів також змінили вже свій настрій, бо як тому два місяці назад заявили, що „переходять до безоглядної опозиції", так тепер перейшли знова на безоглядну службу правительству.

Успокоїлись потрохи і польсько-жидівські демонстранти в містах у Польщі і в Галичині.

* * *

Усі ті протести були приготовані польською шляхтою, а виконані польською буржуазією і заманеними нею або підплаченими товпами робітників, жидів і студентів.

Одначе протести проти діла справедливости не можуть числити на успіх. Тому і ті протести до нічого не довели і скінчились невдачею протестантів.

Телєґрами з Европи доносили, що в справі Холмщини вели ся ріжні переговори, але Українці не уступили і все осталось як порішено в Берестю Литовськім.

Звісна річ, що Полякам ходить лише о шляхту в Холмщині, яка задержала би свої землї, як би осталась при Польщі, а стратить ті землї, як Холмщина буде нанова злучена з українським землями.

Як же український нарід міг би згодитись на таке дике польське домаганє? Український нарід власне хоче, аби і та його частина визволила ся з польської неволї; аби відібрала свої землї з рук польських шляхотських галапасів!

Се, що Польща хоче охоронити, Україна хоче знищити. Хоче знищити польсько-шляхотську неволю, бо се є ґаньба давних віків. Можуть Поляки собі називати визволенє українського селянства „четвертим розбором Польщі", то се одначе справи не зміняє, — се все буде тільки і єдино освободженєм українського народу.

Такого „розбору Польщі" желає український нарід також і народови польському.

Тепер Польща є в руках шляхти, а пора вже найвисша, аби польські хлопи її розібрали між себе.

Відозва в справі українського сиротинця.

Від пертамбойського душпастиря, о. Йосифа Чаплинського, який є назначений духовними властями головним настоятелем Українського Сиротинця, прийшла до головного уряду У. Н. Союза ось-така просьба:

ДО

Хвального Уряду Орґанізації Укр. Нар. Союза
в Джерзи Сіти, Н. Дж.

Хвальний Уряде!

Дня 13. марта с. р. зїхали ся були до Філядельфії представителї чотирох українських орґанізацій (У. Н. Союз, Народна Поміч, Згода Братств, Провидінє) і українського духовенства, щоби розглянути справу Українського Сиротинця. Богато сиріт голосить ся до сего Сиротинця, а нема де їх подїти, і з сеї лише причини мусить ся відмовити їх принятю.

Нема бесїди, що така інституція як сиротинець нам конечно потрібна. Инші народи в Америці мають таких сиротинців богато, а ми й одного відповідного не маємо. Маємо початковий, малий, але се не вистарчає.

Всї се відчуваємо, що се інституція як найлїпша, пожиточна і конечна для нашого народу. Нарід певно її утримає, але передтим треба побудувати дім і то дім відповідний, гідний нашого народу.

Представителї чотирох названих висше орґанізацій і сьвященства на спеціяльній нарадї прийшли до однозгідного рішеня, що для українських сиріт в Америці мусить ся збудувати відповідний будинок в Чесапік, Мд. Аби сю справу пустити в рух, я, після ухвали з дня 13. марта с. р., беру собі за обовязок забрати слово в сїй справі і осьмiляю ся отсим просити о поміч цїлий наш український загал в Америці. Побудуймо сей інститут для себе і покажім, що ми порозуміли ваґу сего дїла.

Тому звертаю ся до Хвального Уряду з уклінною просьбою, щоби Хвальний Уряд подав Українському Сиротинцеви помічну руку і заохотив Вп. Членів своєї Орґанізації до можливо найбільших жертв на сю цїль. Жертвуючі добродії, які належать до Вашої Орґанізації, нехай складають свої лепти на Ваші руки, яко свого Головного Уряду.

Перт Амбой, Н. Дж., 15. цьвітня 1918.

о. Йосиф Чаплинський,
Візитатор Сиротинця.

Про потребу свого власного сиротинця на американській Україні ми не потребуємо богато розписувати ся. Наш загал сю справу дуже добре розуміє, а доказом сього ті сотки долярів, які він жертвував рідному Сиротинцеви яко Різдвяний Дар. Звісно, що наш нарід на дурнички гроший видавати не любить, але як уже на щось видасть, то тільки на те, що йому самому, чи його ближному, конечно потрібне.

Нема мабуть на сьвітї другого такого жертволюбивого народу як нарід український, але й тяжко подибати такий нарід, котрий мав би стільки ріжних потреб, що ми, Українці. Між найріжнороднїйшими нашими народними потребами на першім місци треба поставити справу **Українського Сиротинця в Америці.** Як не будемо мати свого власного сиротинця, то з того вийде для нас величезна шкода, а то й поважна небезпека. Шкода вийде через те, що нашими сиротами заопікують ся чужі люди і виховають їх — **не для нас, але для себе.** Небезпека грозить нам з тої причини, що без свого сиротинця (так як тепер справи стоять) ми не будемо мати своєї інтелїґенції, себто таких образованих людий, які зуміли би працювати для нас тут у тій нашій новій вітчинї.

Хто з нас був коли в Українськім Сиротинци у Філядельфії і бачив на власні очи те вихованє, яке Сестри Василіянки дають нашим сиротам, сей мусить признати, що лїпшого вихованя їм не дасть і найінтелїґентнїйша та найсьвідомійша українська родина. За кілька лїт ми переконаємо ся, що найлїпші, найспосібнїйші, найуспішнїйші і найбезінтересовнїйші народні робітники на американській Україні **будуть вихованці і вихованиці Українського Сиротинця в Філядельфії.**

Аби таких молодих, щирих, повних пожертвованя і самопосьвяти людий ми могли мати як найбільше, то мусимо вибудувати як найскорше просторнїйший ніж у Філядельфії сиротинець. Такий захист для українських сиріт має ся побудувати в місті Чесапік, у стейті Мериленд, бо там є вже на те відповідна, призначена ще бл. п. епископом Ортинським площа.

Радою, порадою, добрим словом сей пропонований будинок не стане; **тут треба гроший.** Наш нарід, котрий вже сотки тисяч зложив на свої потреби, зложить ще й тих кількадесять тисяч, аби побудувати в як найскоршім часї такий інститут, який буде його славою і його гордощами, бо в нїм будуть виховувати ся його власні — **українські сироти.**

В імени українських сиріт, в імени нашої будучности в Америці ми осьмiлюємо ся витягнути публично руку з умильною і щирою просьбою: **дайте, дайте милостиню на будову Українського Сиротинця в Чесапік!**

Ми отсим засновуємо новий фонд під назвою **„Фонд на будову Українського Сиротинця".** Головний уряд нашої орґанізації, а таксамо і редакція „Свободи", просить о як найбільші жертви на будову сеї народної твердинї, з котрої вийдуть наші будучі учителї і провідники. Ласкаві датки просимо слати на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION,
P. O. Box 76 Jersey City, N. J.

Всї жертви враз з іменами жертводавців будеть ся постійно оголошувати в „Свободі", а призбирані гроші зложить ся до банку на осібну книжочку. Усю квоту враз з нарослими відсотками передасть ся в своїм часї відповідному комітетови, що займеть ся будовою сиротинця.

В імя Боже — зачинаймо!

Розброєнє большевиків у Києві.

(З часописи „Наша Спілька", 21. грудня 1917).

Останними днями по Києві стали ширитись чутки про те, що большевики готують ся до якогось замаху на Центр. Раду та ґенер. секретарiят. Крім того большевицькі орґанізації в Києві постановляли, що треба ліквідувати Центральну Раду.

У вечер 12. грудня 1917 р. пішла чутка, що в ночи большевики мають заарештувати Центральну Раду і ґенеральний секретаріят. Щоб сьому запобігти **українська дивізія, яка складаеть ся з Богданівського, Полуботківського, Дорошенківського та Юрівського полку обступила большевицькі військові части і розброїла їх.** Справою розброєня, як переказують, кермував полковник Ю. Капкан.

Розброєнє большевиків, як повідомляють, сталось не по приказу українських властий, а з почину самого українського війска. Справу переведено тихомирно і без великого кровопролитя. Тільки 5-тий авіяційний парк зробив опір, розпочавши стрілянину з рушниць та самострілів, при чому убито одного чи двох українських вояків та кількох поранено. Українське війско зовсім не стріляло.

Таким чином відібрано зброю у вояків не-Українців понтонного батальону, третого та пятого авіяційного парку, легкої гірської батерії, арсеналу, артилерійського складу та у тяжкого артилєрійського дивізіону, що стоїть за Днїпром в Броварах. Всього відібрано у большевицького війска коло тисячі самострілів, велику силу рушниць та богато тяжких і легких гармат.

Розброєне війско розпускаеть ся по домах. Вчера рано його **посаджено у ваґони і частину вивезено з Києва до Московщини.**

Відозва

ДО ВСІХ УКРАЇНЦІВ МІСТА СКРЕНТОН І ОКОЛИЦІ.

Вам уже відомо, що розпочала ся кампанїя Третої Позички Свободи (Ліберти Бонд). Много Українців закупило бонди Першої і Другої Позички через компанії, у котрих працюють, через чужі комітети, то впрост через банки. О много хосеннїйшим буде для нашої народної справи, коли бонди Третої Позички закуплять Українці всі разом. Тоді ми покажемо наочно нашу симпатію для Америки, яко симпатію цїлого українського народу, а не одиниць. Дотепер ніхто навіть не знав, чи Українці беруть участь у закупнї бондів, бо ніхто нас не представив перед Американцями. Похвалу за нас відбирали инші. Але тепер прийшов такий час, що ми, Українці, мусимо виступити публично, мусимо показати ся, що ми є льояльні горожани сеї країни, сеї свобідної Америки, в котрій ми знайшли захист, коли втікали з ляцького, московського та мадярського ярма.

Щоби дати доказ, що і ми, Українці, беремо живу участь у закупнї бондів, завязав ся в Скрентон, Па., Український Комітет, котрий продає бонди Третої Позички Свободи. Обовязком кождого тутешного Українця є купити бонди в Українськім Комітетї, бо чим більше сей Комітет розпродасть бондів, тим буде більша слава для українського народу взагалі, а для кождого Українця зокрема.

До Екзекутивного Комітету для продажи бондів увійшли: о. Дмитро Хомяк, Юрко Крайківський, Василь Гришко, Осип Заплатинський і Микола Дучак.

До Ширшого Комітету ввійшли: І. Гоменчук, Й. Свачій, Ів. Дучак, Й. Коритаж, Мик. Бучкович, В Ґруцеляк, І. Тарас, П. Язьвінський, М. Волощук, К. Волощук, Ст. Калакуца, Ст. Телїщак, Мик. Хавтур, І. Цицик, В. Умриш, Мих. Коцюбка, Мих. Яремкевич, А. Чомко, Малик, Дм. Яцуч, В. Тарас, С. Левіцький, С. Меник, Г. Скула, І. Гавлій, В. Самардяк і инші.

Члени Українського Комітету взяли на себе обовязок ходити по хатах і продавати бонди. Тому кличемо до Вас, братя Українці, прийміть тих людий з отвертими раменами, поможіть їм осягнути як найбільший успіх в сїм патріотичнім дїлї, а тимсамим поможете виборoти свободу для всіх поневолених народів. Поможете і собі особисто, бо покажете перед Американцями свою льояльність і вдяку для Америки, а вони зате будуть Вас трактувати як своїх братів.

Для лїпшого поясненя в справі закупна бондів, а також для заманїфестованя нашої льояльности для тутешної країни, відбудеть ся дня 21. цьвітня с. р., о годині 6-тій вечером,

ВЕЛИКЕ ВСЕНАРОДНЕ УКРАЇНСЬКЕ ВІЧЕ

в гали У. М. С. А. на розі Вашінґтон Авеню і Молбери Стріт. На се віче запрашаємо всїх Українців і Українок зі Скрентон і околиці. Просимо рівнож і угорських Русинів до участи на сїм вічу. Прийдіть всї як один, аби показати Американцям, що справа сего краю є нам таксамо дорога як і тутешним уроженцям.

На вічу буде промовляти мейор міста, А. Канел, і другі бесідники Американці і Українці.

Прийдіть всї і заповніть галю по береги, чим дасьте доказ горожанської зрілости і національної сьвідомости.

Комітет.

ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКІ УКРАЇНЦІ КУПУЮТЬ БОНДИ ТРЕТОЇ ПОЗИЧКИ СВОБОДИ.

У філядельфійській часописи „Норт Амерікан" з 15. цьвітня б. р. читаємо:

„Чотириста Українців на зборах в справі Позички Свободи, які відбули ся вчера пополудни заходом Української Громади в Найставн у власнім клюбовім домі, ул. Клярісса і Рован, закупили бондів Свободи на суму $7.000, а зобовязали ся закупити ще додатково бондів на суму $18.000.

„Закупно сих бондів слїдувало по патріотичних промовах і горячих зазивах, аби стояти при своїй прибраній вітчині. Говорили отсї пп.: Микола Росолович, голова зборів; о. Захар Орун; Т. Й. Грицей, предсїдатель Українського Комітету в Філядельфії; Роман Слободзян, Антін Дашук; Натан М. Ґріфіт (4-мінутний бесїдник) і Мих. Барнет, голова Комітету Позички Свободи в Найставн".

В Австро-Угорщині.

(Продовжене зі стор. 1-шої).

В недїлю прийшло між цїсарем і ґрафом Черніном до великої ріжниці в поглядах. Після резиґнації ґр. Черніна цїсар приймив на авдієнції ґр. Тісу і угорського премієра, Векерлє.

Чехи в передодни революції.

ВАШІНҐТОН, 16. цьвітня. — Славянське пресове бюро доносить, що манїфест делеґатів чеського народа, принятий на зборах в Празї дня 6. січня, а в якім було проголошене зірванє чесько-словацького народа з габсбурською династією і з австро-угорською монархією, скріпив сильно революційний рух серед всїх кляс чеського народа.

Такий стан справи допровадив до того, що **австрійське правительство обсадило мадярськими війсками чеські землї в цїли здавленя революційних заворушень.** Австрійське правительство вибрало з поміж всїх народів Австрії Мадярів, бо вони найбільше ненавидять Чехів.

Справа Ірляндії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 17, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

АНҐЛІЙСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ УХВАЛИВ ПРИМУСОВУ ВІЙСКОВУ СЛУЖБУ В ІРЛЯНДІЇ.

Ллойд Джордж грозить уступленем на случай, коли би Ірляндії не признано автономії.

ЛОНДОН, 16. цьвітня. — **Парлямент мусить ухвалити „гом рул" (автономію) для Ірляндії або правительство Ллойда Джорджа подасть ся до димісії.**

Таку заяву зложив нині в палатї послів член анґлійського кабінету, міністер працї Джордж Н. Барнес.

Опісля приступлено до голосованя над законом про примусову службу військову для Ірляндії. **Закон ухвалено 301 голосами проти 103.**

ІРЛЯНДІЯ ПРОТИ ПРИМУСОВОЇ СЛУЖБИ ВІЙСКОВОЇ.

Ірляндці (Айриші) приготовляють ся до ставленя опору конскрипції.

ЛОНДОН, 15. цьвітня. — Нинїшні вісти доносять, **що партія ірляндських націоналїстів взиває нарід до пасивного опору проти конскрипції, натомісць ірляндська партія революційна „Шін Фейн" взиває до опору отвертого і насильного.**

Обі справи, примусова військова служба і автономія, викликали в Ірляндії фермент. Обі сторони, як католики, так і протестанти, виступають остро проти обох предложень анґлійського правительства.

Ворожий настрій проти конскрипції (примусової військової служби) змагаеть ся з кождою хвилею. На зборах в місцевости Арма, Улстер, ухвалено при співучасти членів ріжних ірляндських партій слїдуючу резолюцію:

„Ми люди з Арма, вірні своїй вітчинї в хвилї її потреби лучимо ся в лїгу і постановляємо ставити пасивний опір у всякій формі проти військової конскрипції, яку брутально накинено Ірляндії яко нації проти її власної свобідної волї. Ми не дамо себе до сього змусити".

Кардинал Лоґ прислав на збори привітну телєграму, в якій заявив, що насильна конскрипція є насильством, довершеним на ірляндськім народі та що не позістає нічого иншого як лише ставити посивний опір всїми способами і у всяких формах.

В Німеччині.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 17, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Заборчі пляни Німеччини.

ВАШІНҐТОН, 16. цьвітня. — **Німеччина є приготована пожертвувати для осягненя успіху на західнім фронтї навіть поверх 1,000.000 людий,** як се доносять нині тут одержані вісти.

Між провідниками соціялїстів і мілїтаристів відбули ся перед розпочатєм наступу наради, на яких радикальні партії згодили ся на воєнні операції на заході так довго, доки втрати в людях не перейдуть границї 1,500.000.

Гінденбурґ і його товариші дали запевненє, що анґлійська армія буде в коротків часї знищена та що се промостить Німеччині дорогу до заборчого мира.

Німеччина нині вже зовсім отверто відкидає мирову резолюцію, ухвалену свого часу німецьким парляментом, в якій принято яко підставу принцип „мир без заборів і відшкодовань".

Телєґрами з Ціріху доносять, що всенїмецький орган „Теґліхе Рундшав" подав нове становище, яке має займити Німеччина у міжнародній політиці.

Більшість партій приняла слїдуючий плян правительства:

Прилученє части французької території.

Влученє бельгійського побережа Фляндрії до Німеччини.

Західні держави (Анґлія і Франція) мають заплатити високі воєнні відшкодованя.

Німеччина надїєть ся стягнути також значне відшкодованє воєнне зі Злучених Держав.

Третий зїзд Української Партії Соціялістів-Революціонерів.

(„Боротьба", ч. 14, з 13. грудня 1917).

Перший день, 4. грудня 1917.

На зїзд приїхало 500 делегатів, найбільше від воянцтва та селянства.

Зїзд відкрив т. **М. Шраг**, який привитав зїзд і, вказавши на важливий час, побажав успіху зїздови.

На предложене Центр. Комітету в президію зїзду вибрані Одоевський і Михайличенко (Харківщина), Шиманович (Петербург), Бачинський (Катеринославщина). Обідний і Кравченко (фронт), Литовченко (Полтавщина), Шумський (Київщина), Лашкевич (Чернигівщина), і писарями Головко і Клунний (Полтавщина), Назаренко (Чернигівщина), Шкварник (рум. фронт).

Одоевський (голова зїзду) зазначує велику вагу зїзду в сей саме момент, коли оголошена Українська Народна Република. Памятаючи наших товаришів, які загинули в борні за волю, предложив зборам вшанувати їх память повстанем з місць (всі встають).

Вибрано Мандатну Комісію в складі тт. Гнатовича, Залізняка, Левданського, Соколовського і Трубецького.

Голосованем порядок денний доповнено пунктом „Сучасний момент"!

Порядок денний встановлено такий: 1. Справоздане з діяльности Центр. Комітету; 2. Сучасний момент; 3. Наказ депутатам до Всерос. Уст. Зборів; 4. Справа партійної дисципліни; 5. Партія і Селянська Спілка; 6. Поправка до партійної програми і статута; 7. Перевибори Центр. Комітету; 8. Українські Установчі Збори. 9. Біжучі справи.

Тов. Михайличенко вносить такий наказ зїздови: Докладчик (референт) часом не обмежуєть ся; промовцям на перший раз даєть ся 10 хвиль, другий раз 5 хвиль; позачергові й инші заяви 3 хвилї; по особистим справам даєть ся слово після закінченя чергового пункту порядку денного — 5 хвиль; слово береть ся тільки запискою; промовці виходять до стола.

Поправка до § 1-го про 15 хвиль відкидаєть ся; останний пункт приймаєть ся з додатком „по змозі".

Приймаєть ся пропозиция **т. Охримовича:** формальні справи вирішує сама президія. Далї голова дає слово докладчикови від Центр. Комітету **М. Салтанови,** який робить **справоздане про діяльність Центр. Ком. Партії.** Докладчик зупиняєть ся на головних моментах політики Ц. К. Центр. Р. і взагалї зазначує, що партія наша в усім розвиткови політичного житя України грала домінуючу ролю.

Після справозданя Ц. К. внесені були запитаня і на них одержані були відповіди:

1) Чому виключено з партії конфедераліста т. Маєвського? — Тому, що Ц. К. визнав конфедералізм течією, противною партії У. С.-Р.

2) Чому бльокували ся з козаками, коли фронтовий зїзд визнав такий бльок небажаним? — Бльок був утворений не з козаками, а з соціялістичною козачою ґрупою, яка виставила кандидатуру т. Долгова.

3) Чи визнав Ц. К. народних комісарів за тимчасовий уряд? — Ц. К. визнав їх великоросійською фактичною владою, але не всеросійською.

4) Чи повідомлено місцеві організації про справи з партійним органом? — Повідомлено всі організації.

5) Яке численне відношене в Малій Раді нашої фракції? — На 60 членів М. Р. наших тт. — 18.

6) Чому й доси нема брошури Ц. К. про земельні справи? — Докінчуєть ся і скоро буде видана.

З приводу справозданя принята резолюція (Михайличенка): „Вислухавши доклад Ц. К., III. Всеукраїнський Зїзд У. П. С.-Р. приймає його і переходить до чергових справ".

На черзі — доклад про сучасний момент. Вносить ся пропозиція іти на засідане Малої Ради, бо зараз там будуть вирішуватись важні справи, звязані з сучасним моментом.

На зїзд завитав проф. М. Грушевський, якого привитали рясними оплесками.

Грушевський сказав: „Духовні звязки мої з партією українських соціялістів-революціонерів привели мене на ваш зїзд. Я гордий роботою Центральної Української Ради; але в сій роботі найбільшу ролю відограла фракція вашої партії і тому звязок з вашою партією мені особливо дорогий. Я весь вік студіював розвиток українського народу, пригніченого ранійше і вільного тепер. Мені сей історичний момент в житю українського народу здаеть ся надзвичайно важним, і я радий, що в сей момент утворилась ваша могутня партія, яка стоїть за землю і волю і виробляє певні засоби для закріпленя здобутої волї. Я, вибраний волею народу українського головою Центр. Укр. Ради, хоч і не член вашої партії, не звязаний з нею партійною дисципліною, але я прошу вашої піддержки, як підержували мене ваші лідери в Раді. Я прийшов до вас з поклоном і щирим привітом за вашу попередню роботу і, яконоситель наших національних заповітів, прошу вас твердо стояти, як стояли доси. Не попускайте-ж, будьте тверді, як криця, і творіть своє історичне діло! Мій привіт вам, товариші! (Рясні оплески і вигуки „Слава!").

На промову Грушевського відповів тепло в імени зїзду **т. Одоєвський.**

Доклад про сучасний момент.

Тов. Голубович (генеральний секретар) в сучаснім моменті бачить дві задачі: боротьбу з ворогами українського руху і справу з миром. Предметом боротьби з ворогами українства в сей момент є большевики, бо вони нищать право народу на самовизначене. Большевицька „Пролетарская Мысль" виявила лице їх: вона каже, що Українці не мають права вирішувати діло про федерацію Росії і Українцям обіцяють дати лише культурну автономію. Вони обвинувачують Ц. Раду, що вона проти мира і проти волї. Се неправда, бо Ц. Рада весь час борола ся за сї домаганя.

ПОСТАНОВИ ТРЕТОГО ЗЇЗДУ УКРАЇНСЬКИХ СОЦІЯЛІСТІВ-РЕВОЛЮЦІОНЕРІВ.

I. Про сучасний момент.

В справі дальшої політики Центральної Ради.

Третий зїзд Української Партії Соціялістів-Революціонерів, зазначаючи великі національно-політичні здобутки революції, яких останним пунктом являєть ся проголошене Української Народної Републики, вважає необхідним бороти ся далї за розвиток національно-політичних форм житя — в напрямку створеня російської федерації демократичних републик.

Визнаючи потрібним висунути на перший плян питане соціяльних реформ і звертаючи увагу на те, що національна сторона революції на певнім ступні свого розвитку починає загрожувати дальшому успішному розвоєви клясової соціяльно-економічної боротьби тим, що становлячись на ґрунт тільки закріпленя і задоволеня вже остаточних здобутків національного руху, диктує органам революційної влади на Україні політику соціяльного консерватизму, — зїзд находить потрібним вказати Центральній Раді, що коли вона стане на такий шлях, стратить під собою опору трудової кляси народу — кляси селян і робітників на Україні — та у відповідний момент стративши свій вплив і сю опору, може викликати неминучу реакцію в масах, яка стане ґрізною і для національних здобутків революції.

Виходячи з усього висше сказаного, зїзд ставить черговим завданем в роботі фракції Української Партії Соціялістів-Революціонерів в Центральній Раді провадженє рішучої і ясної клясової політики.

Піддержуючи Центральну Раду в її попередній рішучій політиці, як в справі мира так і в національній та соціяльно-економічній справах, протестуючи проти заходів підірвати в сім авторітет Центральної Ради, — зїзд находить, що Ґенеральний Секретаріят мусить рішучо проводити в житє третий універзал, поширюючи та поглиблюючи його.

Зїзд вважає необхідним негайне вироблене та переведене в житє законопроектів в дусі партійної програми:

Щоби фракція Української Партії Соціялістів-Революціонерів в Центральній Раді:

1) Негайно домагала ся виданя закона про скасоване приватної власности на землю.

2) В справі установленя державно-робітничої контролї над фабричною продукцією.

3) В справі персональної автономії національних меньшостий на Україні.

4) В справі націоналізації деяких галузий продукції і розпредїленя, а особливо тих, які припинили свою роботу, Центральна Рада і Ґенеральний Секретаріят повинні зробити всі можливі заходи, щоб не допустити до остановки заводів, а такі, що стали, відновити, щоб не допустити до упадку промисловости і до безробітя.

5) Домагати ся від Центральної Ради, щоб вона негайно заснувала в Петроґраді щось подібне до консульства, яке взялоб на себе охорону українського громадянства у Великоросії.

В справі найбільшої клясової політики партії.

З огляду на те, що незабаром зберуть ся Установчі Збори України, яким Центральна Рада передасть всю повноту влади, 3-тий зїзд У. П. С.-Р. не вважає потрібним перевибирати Центральну Раду; одначе з огляду на необхідність створеня суто клясової організації для дальшого пляномірного розвитку клясової боротьби на Україні, зїзд поручає фракції У. П. С.-Р. в Центральній Раді домагати ся, щоб Центральна Рада взяла негайно на себе почин утвореня всеукраїнського клясового органу трудової демократії.

Для того, щоб Центральна Рада мала найрішучійшу піддержку провідних органів революційної демократії, вона повинна подбати про негайне створене всеукраїнських, обеднуючих територіяльних центрів рад робітничих, селянських та військових депутатів, які забезпечать центральному клясовому органови точний і безпосередний звязок з організаціями революційної демократії на місцях.

Для того Центральна Рада повинна вжити таких заходів:

1. Негайно перевести в житє територіяльне розпредїлене війска шляхом евакуації чужого війска з України; укомплектувати і замінити їх по всіх ґарнізонах України територіяльним українським війском.

2. У звязку з тим поручаєть ся партійним організаціям на місцях поставити на чергу дня перевибори місцевих рад салдатських депутатів і скликане всеукраїнської ради військових депутатів. Притім всі українські вояки на фронті мусять бути відділені в окремі части.

Українці моряки з балтійської фльоти повинні бути переведені в чорноморську фльоту.

3. Визнаючи, що теперішні ради робочих депутатів на місцях дуже часто не відповідають настроєви робітничих мас на Україні, поручаєть ся партійним організаціям У. П. С.-Р. подбати, щоб перевибирати ті ради як найшвидше і зараз по перевибраню місцевих рад скликати всеукраїнський зїзд рад робочих депутатів, який виділить з себе всеукраїнську раду робітничих депутатів.

4. З висше зазначених вже причин зїзд поручає своїм фракціям в усіх радах селянських депутатів домагати ся перевибраня їх на місцях і обновленя через їх зїзд — всеукраїнської ради селянських депутатів.

Всі ті три всеукраїнські ради утворять згаданий центральний всеукраїнський клясовий орган.

Крім того туди повинні влити ся депутати від територіяльних українських зїздів тих трудових верств, які не представлені в задовольняючій мірі в висше названих радах — як зелїзнодорожники, почтовики і телеграфісти, шосейники та робітники торговельних пароплавів, а також представники всіх соціялістичних партій на Україні, які стоять на клясовій точці погляду.

В тім разї, коли до створеня сього органу не буде ще проведена демобілїзація, в склад його повинні увійти також представники від українських частин фронту і фльоти.

На місцях Ради Робітничих, Салд. і Сел. Депут. провадять свою діяльність через сполучені організації.

Тільки такий клясовий орган може істнувати яко постійна установа, організована знизу до верху, на яку буде опирати ся центральна влада і реалїзувати через них свою політику. Тільки в такій організації можуть найти піддержку Українські Установчі Збори і перевести свою велитенську роботу без особливих катастроф.

В справі організації федерального уряду.

Вважаючи, що Рада народних комісарів з розширеною підставою своєї влади може явити ся що найбільше лише владою демократії Великоросії, визнаючи необхідним негайне створене органу однородно-соціялістичної федеральної влади, зїзд поручає своїй фракції в Центр. Раді обстоювати негайний початок, відповідних переговорів з Народною Радою в Великоросії (обеднаними Центр. комітетами Рад робітничих, салдатських та селянських депутатів) з участию та з органами власти инших народних републик Східної Европи, Північної Азії, Туркестану та Кавказу (бувшої імперії Росії) про створене однородно-соціялістичного федерального органу власти на плятформі негайного переведеня найширших соціяльних реформ і доведеня справи мира до найскорійшого кінця.

(Решту резолюцій сього зїзду „Боротьба" обіцяє помістити в слідуючім, 15. числї. Як се число надійде до нас, то ми сї цікаві резолюції помістимо в „Свободі").

Департамент скарбу у Вашінґтоні.

W.S.S.
WAR SAVINGS STAMPS
ISSUED BY THE
UNITED STATES
GOVERNMENT

ЩАДІТЬ І ВИПОЗИЧАЙТЕ СВОЇ ОЩАДНОСТИ ҐУЙКОВИ СЕМОВИ

Він потребує їх сейчас!

Ви будете потребувати їх по війні!

КУПУЙТЕ

Воєнні щадничі марки забезпечені правительством Злучених Держав.

Вони приносять 4% провізії, а відсотки обчисляєть ся що чверть року.

Можете розпочати ДВАЙЦЯТЬ ПЯТЬМА ЦЕНТАМИ, купуючи щадничу марку Злучених Держав.

Ваш почтмайстер, ваш банкир, ваш газетяр і многі купецькі агенції пояснять вам сю справу як найдокладнійше. ЗАЙДІТЬ ДО НИХ І ПОСПИТАЙТЕ!

Се ваш обовязок!
Се виратує многим жите!
Се виграє теперішну війну!

В кождій українській хаті повинна находитись часопись „Свобода".

НЕБУВАЛА НОВІСТЬ!

Нововинайдена патентована масть **„САЛЬВА"**, котра є виробльована зі старокраєвих зіл, вилічила богато людий в ріжних місцевостях, а в самім Вільмінгтоні многі люди дістали вилічені з застарілих і кількалітних ран. Ся масть гоїть рани від попеченя, потовченя, прищі всілякого рода і т. п.

Прошу замовленя слати на адресу: 22-46

JURKO SAGAN
414 Queen St., Wilmington, Del.

СЕЙ АПАРАТ РУХОМИХ ОБРАЗІВ

що показує правдиві рухомі образки і є так мощно збудований, що буде памятка на довгі літа, тепер перед сьвятами знизилисьмо ціну на $3.95. В ДОДАТКУ даємо образ з европейської війни, МУКИ І СМЕРТЬ Христа та сьмішні ЧАРЛЄС ЧАПЛІНА. Хто би бажав собі більше образків, може у нас дістати по 10 цнт. штука, довгі образки, а коротші по 5 центів штука. 40-49

З кождим апаратом висилаємо **точне** поучене в українськім язиці, так, що не будете мати найменьшої трудности при оперуваню нашим апаратом.

Гроший не посилайте, заплатите як Вам доручать. Користайте з нагоди і пишіть сейчас на адрес:

MOVING PICTURE CO.,
116 E. 7th St., New York, N. Y.

R. J. Glick АҐЕНТ АСЕКУРАЦІЙНИЙ ВІД ОГНЯ.

Офіс находить ся в
WILLIAM McCONNEL BUILDING
SHAMOKIN, PA.

РІК ОСНОВАНЯ 1893.

$5.95

Гм. з 21 камінями ЖЕЛІЗНИЧИЙ ГОДИННИК для мущин і жінок накручує ся без ключика, позолочуваний, з ґаранцією на 20 літ, подвійні коверти красно вирізані. Ходить безуслівно точно і є спеціяльно зроблений для людий, котрі роблять при желізницях, і ґарантує ся на 20 літ. Незвичайна нагода. — Ми вишлемо сей годинник на кожду адресу за посліплатою (C. O. D.) $5.95 і за зворот пересилки, з тим привілеєм, що кождий може його оглянути, і єсли йому не подобає ся — то тоді не потребує платити ані одного цента. За такий годинник у иншого купця треба заплатити 25 дол. Дуже гарний 14 кар. золотом позолочуваний ланцюшок з дармовисом додає ся даром до кождого годинника. 99ч—

EXCELSIOR WATCH CO.,
1101 Athenaeum Bldg., Chicago, Ill.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Подасть ся до відома всім членам братства св. Ґеоргія, від. 239, що мітінґ відбудеть ся в неділю, 21. цьвітня б. р., о годині 1.30 пополудни, в гали Горожан під числом 822 Норт Френклін стр. На сей мітінґ запрошуєть ся всіх членів, бо є важні справи до обговореня і до полагодженя. Обовязком кождого члена є пристарати ся хоч одного нового члена на сей мітінґ. Будеть ся приймати нових членів до братства і до У. Н. Союза, тож хто має охоту записати ся в члени, нехай прийде на мітінґ. Неприсутний на мітінгу член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — С. Вільчинський, предс.; Н. Наконечний, кас.; Н. Волос, писар.

НА ВІЧЕ! НА ВІЧЕ!

НАРОДЕ УКРАЇНСЬКИЙ МІСТА СТ. ЛУІС І ОКОЛИЦІ НА ВІЧЕ!

Дня 28-го цьвітня т. є. в Цьвітну неділю о 7-мій годині вечером в церковній гали, на Долман і Гікори відбуде ся віче **в справі Українського Народного Дому та Української Громади в Ст. Луіс, Мо.**

Уряд Укр. Нар. Дому здасть справоздане зі своєї діяльности що до закупна площі та дому, а рівночасно треба обговорити дальші потреби сеї народної сьвятині. 46-47

Тому взиваєсь на віче всіх Українців так з міста як і з околиці, без ріжниці пола і віку та віроісповіданя, але всіх і вся, як одну велику родину, бо послух і точність платить а спізнене і занедбане встид наносить... Тому під один прапор всі враз! Бо не буде сином нашого народа той, котрий не прийде та не впише свого імени під сей народний прапор!

ЗА КОМІТЕТ:
Ст. Савіцький, М. Петрівський, Ів. Литвин, Ст. Макара.

Чи Ви є передплатником „Свободи"?

КОЛИ ЩЕ СЕЇ ЧАСОПИСИ НЕ ПЕРЕДПЛАЧУЄТЕ, ТО ЗАЧНІТЬ ПЕРЕДПЛАЧУВАТИ ЇЇ СЕЙЧАС.

„СВОБОДА" є найбільшою зі всіх українських часописий в новім і старім краю.

„СВОБОДА" виходить три рази тижнево — у второк, четвер і суботу.

„СВОБОДА" подає цікаві новини американські і краєві, популярно-наукові розвідки, оповіданя і фейлєтони.

„СВОБОДА" також подає найдокладнійші відомости з поля війни і з нашого рідного села та повіту.

ПЕРЕДПЛАТА ВИНОСИТЬ:

В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ:
НА ЦІЛИЙ РІК................$3.00
НА ПІВ РОКУ................$1.75
НА ТРИ МІСЯЦІ................$1.00

ПОЗА ГРАНИЦІ ЗЛУЧ. ДЕРЖАВ:
НА ЦІЛИЙ РІК................$3.50
НА ПІВ РОКУ................$2.00
НА ТРИ МІСЯЦІ................$1.25

Звертаємо увагу, що на кредит нікому не висилає ся часописи.

Гроші належить висилати враз з замовленєм на почтовий або експресовий моні-ордер або в реджістрованім листі на адресу:

"SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ВЕСЕЛА ОПЕРЕТА В 3-ОХ ДІЯХ
ОХ! НЕ ЛЮБИ ДВОХ!

Ся книжка надає ся вповні для аматорських театральних вистав. До відограня потрібно всего 4 женщини і 8 мущин. — Ціна за прим. 25 цнт за 12 примірників $2.25.

"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ! ПОЗІР!

В суботу, 20. цьвітня 1918 р.
о годині 8-мій вечером
в Українськім Народнім Домі,
217-219 E. 6th St., New York, N. Y.

відбудуть ся великі змагання атлетів, на котрих виступлять атлети з ріжних держав.

ПАРТІЯ I.
Кароль Вест,
чампіон з Клівлянду буде боротись з
Молодим Мундом,
італійським чампіоном.

ПАРТІЯ II.
Петро Мирон,
котрий мав нагоду положити молодого геркулеса в протягу 20 мінут, буде боротись з
Шеф Лефелі,
найлучшим борцем середної ваги, з Бельгії

ПАРТІЯ III.
Людвик Ресе,
найлучший чампіон в Злучених Державах з російським львом
Гонсом Оссеном,
котрий виграв чампіонський пас в Брукліні. 46-47

ПАРТІЯ IV.
Володимир Кальвара,
український актор, виконає штуки нового укладу з двома иншими акторами.)

ЦІНА ВСТУПУ ДУЖЕ НИЗЬКА.
ВСТУП НА ГАЛЮ ТІЛЬКО 50 ЦНТ.
Весь дохід на Український Народний Дім.

В кождій українській хаті повинен находити ся Календар У. Н. Союза.

ВІЛКСБЕРІ, ПА.

Заходом Товариства Читальні Просьвіти, відбуде ся ВІДЧИТ
ПРО ВОСКРЕСЕНЄ УКРАЇНИ
в неділю, 21. цьвітня 1918 р.
о годині 7-ій вечер в гали церковній.

Сей відчит представить нам ясно ті події, які ділали ся на Україні. Вступ вільний для всіх. Просимо до участи всіх, хто лише зачисляє ся до Українців, а сподіємось, що кождий богато скористає. 46

І. Малищак, голова; П. Захарків, скарб.; В. Сенюк, писар.

ПОЗІР! ПОЗІР! ПОЗІР!
БОРНСАЙД І ОКОЛИЦЯ!

АМАТОРСЬКИЙ КРУЖОК „БОЯН"
відограє представлене
„Н Е В О Л Ь Н И К"
драму в 5-ох діях зі співами і танцями Івана Тобилевича
в неділю, 28-го цьвітня 1918 р.
в гали церковній
при Чансей Аве., Борнсайд, Ілл.

Початок представленя точно о годині 7-ій вечер. 46-48

Дохід з сего представленя призначений на церков і на покритє коштів нової сценерії під церквою.

ЦІНИ МІСЦЬ: 75, 50 і 35 ЦНТ.

ЧИ ВИ МАЄТЕ НОВИЙ ЦІННИК КНИЖОК „СВОБОДИ"?

А може Ваші знакомі потребують?
Ми вишлемо Вам даром.

Пишіть на адресу:

"SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

Пошукую моєї сестри **ЯВДОХИ ФЕДОЛЯК**, родом з Протесів, пов. Жидачів. Хтоби про ню знав, або вона сама, нехай зголосить ся на адресу: 45-47

JOHN FEDOLAK,
Box 24, Falls View, Ont., Canada.

Пошукую моїх краянів **ЯСЯ КОСАЧЕВИЧА** і **ГРИНЬКА ІЛЬНИЦЬКОГО**, родом з Явори, пов. Турка. 45-47

ВАСИЛЬ ЯВОРСЬКИЙ,
c/o A. U. Exchange,
520 E. 6th St., New York, N. Y.

ПОТРЕБА МУЩИНУ, сильного, до фабрики до замітаня і порядкованя. Ті, що говорять по англійськи мають першенство. Голоситись під число 45-46

270 Washington St., Jersey City, N. J.

Сейчас потрібно 17 до 20-літного хлопця до штору ґросерійного. Українці мають першенство. Платня після угоди. Голоситись на адресу: 42—

GROCERY, c/o Svoboda,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ПРОСИТЬ О ПЕРЕПИСКУ.

На днях одержав я лист з України від Володимира Сабарая, в котрім між иншим просить, щоби повідомити його бувших товаришів: Евгена Василенка, Василя Ґнуса і Михайла Роздільського, аби до него дещо написали.

Волод. Сабарай пише, що гадає лишити ся на стало на Україні. Тепер кінчить роботу при іконостасі в Лемешах, а відтак має переїхати до Київа. Артист Бойчук, у котрого він робить, дістав покликаний на професора до Української Академії Мистецтва і обіцяв виробити йому такиже місце. 46

Адреса: Україна, Черниґівська ґубернія, почта Козелець, село Лемеші, сьвященику М. Пелецькому, для В. Сабарая. (Сьвящ. Пелецький перешле листа на нову адресу).

ВАСИЛЬ ГРИШКО.

Пошукую свого шваґра **ФЕДЯ РОКІЦЬКОГО** з села Носів, пов. Підгайці. Хто би о нім знав або він сам, прошу зголоситись на адресу: 46-49

MATHIAS PANASHIY,
Box 53, Waterman, Pa., Indiana Co.

Пошукую **ІВАНА ДАНИЛЯКА ГРИГОРОВА** з Плешниць, Австрія. Хто би о нім знав або він сам, прошу зголоситись на адресу: 46-50

WASYL LYPKAN,
107 Salem St., Boston, Mass.

В дуже важній справі пошукую своїх краянів **ВАСИЛЯ ЛУЦІВ** і **ЙОСИФА ПАСАКАС** з села Виноград лісний, повіт Товмач. Прошу голоситись особисто або листовно на адресу: 46-48

JOHN CINIAWSKI,
127—2nd St., Passaic, N. J.

Пошукую свого краяна **ПЕТРА БУРТНЯКА**. Має перебувати в стейті Пенсильванії. В дуже важній справі прошу зголоситись на адресу: 39-51

PETER HAFIYCHUK,
P. O. Malcom, Iowa.

Пошукую тіточних братів **ДАНЬКА** і **ІВАНА ДЯЧИШИН**, з села Конющки, повіт Мостиска. Перед 7 роками перебували в Дітройт, Міш. Голоситись на адресу:

KASKA NATISZAK,
Box 81, Oxford Furnace, N. J. 45-47

Пошукую своїх товаришів з села Попільники, повіт Снятин **ДМИТРА** і **ВАСИЛЯ ГУЦУЛЬ**, **ДМИТРА ДУРІЧУК**; мають перебувати в Міннеаполіс, Мінн.; **ГРИЦЯ РОМАНИКА**, **ВАСИЛЯ САВИЧА** і **МИКОЛУ ПОМФІЧУКА**, мають перебувати в Монтреал, Канада. В дуже пильній справі прошу голоситись на адресу: 45-46

JOHN JAROMICZOK,
89 Beaver St., Jamaica, N. Y.

ВАЖНЕ. Родимці, котрі маєте ПАТЕНТИ НА ПРОДАЖ А НЕ МОЖЕТЕ ЇХ ПРОДАТИ, то порозумійте ся зі мною. Я продаю патенти американські, канадійські, мексиканські і європейські.

Рівнож пристану за спільника до добрих винаходів, хто не має гроший на опатентоване. Хто з Вас отримав з Federal Trade Commission лист з повідомленєм, що Ваш винахід має бути затриманий в тайні аж до покінченя війни, то напишіть до мене а я постараю ся, щоби Ви дістали позволенє продати такий винахід. 46-47

T. R. KRZYZANOWSKI,
238 N. Clarion St., Philadelphia, Pa.

КОНКУРС.

Греко-католицька парохія в Сиракюз, Н. Й., пошукує дякоучителя, щоби провадив школу, хор, уладжував представленя і концерти. Платня $60.00 місячно, а взглядно після угоди і доходи. Першенство мають нежонаті. Голоситись до уряду парохіяльного, 45-48

104 S. Wilbur Ave., Syracuse, N. Y.

Пошукую мого шваґра дочку **КАТЕРИНУ ШИМАНСЬКУ** зі Старих Стрілиск, повіт Бібрка; перед трома роками була на плейзі в Брукліні. Хто донесе мені, де вона тепер або сама, то красно подякую. Адресувати: 45-49

MIKE METZ (або) CZERESZEN,
1315 Parrish St., Philadelphia, Pa.

Пошукую своєї жінки **ЗОФІЇ ДРУЧОК**, родом з села Шевертовець, пов. Заліщики. Вона має 28 літ. Дня 19. марця 1918 р. забрала трох дітий: 8-літну дочку Марію, 5-літного Стефана і 4-місячну Анну і утікла з **АНДРІЙОМ КОКОЛІСОМ** з села Говело, на Угорщині. Він взяв зі собою 13-літного хлопця Івана. Мають перебувати десь в Пенсильванії. Хто подасть їх адресу, дістане $25.00 нагороди. Голоситись прошу на адресу: 40-52

NICH. DRUCHOK,
Claghorn, Pa., Indiana Co.

Пошукую свого брата **МАТЕЯ МОРМИЛЮКА**, з села Видинів, пов. Снятин, Галичина. Вже 23 роки як виїхав зі старого краю до Канади, а тепер перебуває в Злучених Державах. Хто би знав о нім або він сам, зволить зголоситись на адресу: 44-46

ANDRIJ MORMYLUK,
327 Jefferson St., N. E.,
Minneapolis, Minn.

Пошукую своїх братів **МИКОЛУ** і **АНДРІЯ ГЛОВАЦЬКОГО**, з села Хордиковичі, пов. Бібрка. Прошу ласкаво зголоситись на адресу: 44-46

JULIA GLOWACKA,
35 Cottage St., Auburn, N. Y.

ДІВЧАТА І ЖІНКИ!
РОБОТА В ФАБРИЦІ СТЯЖОК!

Чиста, добра робота, знамениті услівя. Початкуючим платить ся $7.50 тижнево а по кількох місяцях практики пересічна платня $12.00 до $15.00. Стала робота, независима від воєнних замовлень. Години праці від 8-ої до 5.30, пів дня в суботу. Години для дівчат 14 до 16-літних від год. 9-ої до 5.30. 40-47

KALTENBACH & STEPHENS, Inc.,
56 Bigelow St., Newark, N. J.

Беріть Mt. Prospect, Union або Elizabeth стріткару до Bigelow St.

МАРІЯ ВАЛЄВСЬКА

СТАРОКРАЄВА АКУШЕРКА
39 Ave. A, (cor. 3rd St.) New York, N.Y.

поручає П. Т. Землячкам свої услуги. Робить також масажі і ставляє баньки.

НОВІ ОБРАЗЦІ

правдиві фотографічні репродукції в житя ГАРНИХ ЖЕНЩИН в чарівних позах, кольоровані відповідно до природи. Висилаєсь в звичайних, замкнених пакунках за ціну 50 ц. марками, грішми або моні-ордером.

OWENS PUB. CO.,
Box 167, Woodcliff Lake, N. J.

ВІЛЬНЕ НА 60 ДНІВ.

Овенса Електричний Пасок

Добрий для мущин! Добрий для женщин!

ПРОБНА ОФЕРТА: Пішліть 25 цнт. на мужеський пасок або 40 цнт. на женський пасок на оплачене пересилки і т. и. Заплатіть $3.45 депозит при відборі з почти. Зачніть уживати сейчас і носіть пасок як вказано через 60 днів, а коли опісля будете з него цілковито вдоволені і щасливі з чудової поправи Вашого здоровля; коли Ваше серце запалає вдячностию і Ви побачите, що мій пасок зробив Вам більше добра ніж всі медикалія і лікарська опіка, якій Ви колинебудь піддавали ся, тоді зобовяжіть ся поручувати сі паски своїм знакомим. Коли однак будете невдоволені при кінци 60-ох днів, тоді зверніть пасок сейчас, а по сім я зверну Вам скоро Ваші $3.45. Се моя ґаранція. Коли Ви маєте ревматизм, сціятику, невральґію, параліж, катар, астму, запалене горла, нервовість, спазму, диспепсію, нестравність, болі голови, безсонність, слабість в крижах, гемороїди, запір, скрофули, опухнене, дрощі, водну пухлину, недуги нирок і утроби, ослаблені органи, і всякі инші долегливости то я радо дам Вам на двомісячну пробу славний **Powerful Electric Belt**. Чому ждати погіршеня? Чи Вам лікарі не говорили, що вплив електрики відчуваєсь сейчас по ужитю? Адресуйте: 28ч—

A. P. OWENS, Dept. E., BOX 167, WOODCLIFF LAKE, N. J.

СПЕЦІЯЛЬНА ОФЕРТА НА КОРОТКИЙ ЧАС.

Машини без труби і з трубою з 40 піснями, один альбум, 100 шпильок лише за

$28.00

Завдаток $5.00 а решту заплатите при доручeню Вам товару. Всі замовлення належить адресувати до:

GREATER NEW YORK PHONOGRAPH CO.,
310 Grand St., New York, N. Y.

Даром кождому бритва!

ПОЯС ДО НОШЕНЯ ГРОШИЙ. Коли хочете мати гроші сховані в добрім і безпечнім місци, то не носіть їх в кишенях, лише носіть їх в НОВОВИНАЙДЕНІМ ПОЯСІ, який є зроблений з доброї і сильної скіри, має на собі 4 великі кишені, а кожда кишеня замикає ся на комбінаційні ґузики. Можете носити скілько хочете гроший в тім поясі, навіть і тисячі, а ніхто їх Вам не витягне і ніколи їх не згубите. Пояс є так зроблений, що пасує для кождого мущини і може тревати через ціле жите. Ціна знижена лише через короткий час на $2.00. В додатку до пояса вишлемо Вам зовсім ДАРОМ добру голярську бритву, яка є зроблена з доброї англійської стали, голить добре і гладко та може вистарчити на довгі роки. Таку бритву продають в других місцях по $2.00 і дорозше, а у нас дістанете даром, єсли замовите сейчас нововинайдений пояс. Єсли отже хочете дістати сей пояс, то пришліть $2.00, а ми вишлемо сейчас почтою нововинайдений пояс і бритву даром, або пришліть лише 25 цнт. марками, а решту заплатите як принесуть пояс і бритву до Вашої хати. Пишіть сейчас на адресу: 43-52

PRACTICAL SALES COMPANY,
708 North May St., Dept. 19, Chicago, Ill.

TREASURY DEPARTMENT,
BUREAU OF PUBLICITY,
WAR LOAN ORGANIZATION.

Купуйте! Купуйте! Купуйте!

Американські Правительственні Бонди

Третої Позички Свободи

4¼% ВІДСОТКИ 4¼%

почавши з днем 9. мая 1918 року, виплачують ся дня 15. вересня і 15. марта кождого року.

Бонди виставлені на суму $50.00, $100.00, $500.00, $1000.00 і висше, а платні 15. вересня 1928 року.

По близші пояснення удайте ся до свого банкира, працьодавця, пароха, представителя свого клубу чи товариства, або до місцевого Комітету Позички.

КУПУВАТИ СІ БОНДИ — СЕ ОБОВЯЗОК!

Держати свої гроші в безпечній щадничій скринці — се непатріотично і неморисно.

Ховати свої гроші є небезпечно, непатріотично і неморисно.

Вложити свої гроші в Трету Позичку Свободи є КОРИСНО, БЕЗПЕЧНО І ПАТРІОТИЧНО.

Се причинить ся до ПОБІДИ!
Се принесе МИР!

Богато людий недужих. Чому? Бо не зовсім правильно вилічені.

Dr. S. P. MANSHIP

дасть пораду для Вашого здоровля таку, як потреба вимагає.

Ми лічимо успішно всі хронічні, нервові, кровні, нашкірні і инші недуги.

Ми приміняємо найновійші методи лічення, які скоро і певно Вас вилічать.

МИ НЕ ЛІЧИМО, ЯК ПІЗНАЄМО, ЩО ХОРИЙ Є НЕ ДО ВИЛІЧЕНЯ.

В нашім офісі лічимо мужеські і женські недуги при 20-літнім досьвіді і при помочи всіх засобів. Лічимо при помочи електрики і механічних приладів, котрі мають признане всіх лікарів і то є наша спеціяльність при лічені всіх недуг.

Говоримо Вашою мовою

Prof. Dr. MANSHIP
насліднник проф. Dr. SLOAN-A
СПЕЦІЯЛІСТ

Напроти склепу Kaufman Baers

408 SIXTH AVENUE, PITTSBURGH, PA.

ГОДИНИ ОФІСОВІ: Щодня від 9. рано до 8. веч.; в неділі від 9.30 до 1-ої в полу.

Недужі мущини і женщини

ПРИХОДІТЬ ДО МЕНЕ!

з якоюбудь хронічною, нервовою і долегливою слабостю, які вимагають опіки лікаря спеціяліста.

ШУКАЙТЕ ПОМОЧИ ТАМ, ДЕ ЇЇ МОЖНА НАЙТИ.

і вертайте правою дорогою до доброго здоровля.

PROFESSOR
Dr. ALDEN
717 LIBERTY AVE.,
PITTSBURGH, PA.

Години урядові: від 9-ої рано до 4-тої попол., а вечерами від 6. до 8-мої.

В неділі від 10. рано до 2. попол.

ОГЛЯДИНИ НЕ БУДУТЬ ВАС КОШТУВАТИ НІЧОГО, коли віддасьте ся його опіці. Докладні ОГЛЯДИНИ відкриють Ваш ПРАВДИВИЙ ФІЗИЧНИЙ СТАН і впровадять Вас на добру дорогу до здоровля, защадять Вам терпіня і усунуть всякі непевности.

Довгі літа практики. Найновійші успішні методи, медичні і електричні апарати. Новомодне уладжене. Все тут як найліпше для недужих людий.

Сотки мущин і женщин уникнуло операцій через поспішне застосоване найновійших научних метод.

Коли Ви не могли найти доси пільги у Ваших терпінях і чуєтесь зневірені, то зголосіть ся до МЕНЕ і переконайте ся які успіхи можна осягнути для Вашого здоровля, при приміненю найновійших метод у лічиню.

ЧИ ВИ ТЕРПИТЕ

на ослаблене нервів, болі в крижах, втрату памяти, бите серця, слабість нирок, задумчивість, пригноблене, болі голови, дрощі, привиди, ослаблене членів тіла; боляки, скірні викиди, катар, пече Вас горло, болі жолудка і в крижах, болі горла, горячку, запір, ревматичні болі, прищі? Сі як і другі недуги є першою проявою яка може нанести шкоду Вашому здоровлю.

Я лічив мущин і жінок через довгі роки. Ваші відвідини упевнять Вас про мої спосібности і вдоволять Вас, бо я поможу Вам в скорім часі. Я лічу сам причину недуги а її симптоми уступають скоро. Памятайте, що порада є зовсім безплатна. — Приходіть до мене сейчас, коли шукаєте помочи лікарської. Зволікане є небезпечне. 77-89—

Prof. DR. WM. ALDEN, 717 Liberty Ave., Pittsburgh, Pa.

ЗНЕВІРЕНІ і ЗНЕОХОЧЕНІ

НЕДУЖІ МУЩИНИ І ЖЕНЩИНИ

котрі терплять на якубудь хронічну, нервову або збірну недугу, прийдіть до мене ще сьогодня без ніякої оплати. Моя порада і спостереженя не будуть коштувати Вас нічого. Цілковита фізична екзамінація при приміненю X-Ray апарату відкриє Ваш дійсний стан і слабість.

Я лічив мущин і жінок через довгі роки. Одна візита упевнить Вас про мої спосібности і вдоволить Вас, бо я даю результати в скорім часі. Я лічу саму причину стану недуги а обяви сейчас зникають.

Сотки мущин і женщин уникнуло операцій через поспішне приміненє найновійших научних метод.

Коли Ви не могли найти доси пільги у Ваших терпінях і чуєтесь зневірені, то зголосіть ся до МЕНЕ і переконайте ся які добрі успіхи можна осягнути для Вашого здоровля, при приміненю найновійших метод у лічиню.

Не пробуйте всяких способів. Не тратьте часу і гроший.

Прийдіть ще нині. Я радо розмовлю ся з Вами. Я маю деякі з найновійших електричних апаратів і X-Ray машини на лічене хронічних, нервових і збірних недуг. Коли Ви недужі, то посьвятіть хвилю часу, щоби поговорити зі мною. Радо Вас прийму. 153—

Години офісові: 9. рано до 4. попол. Вечерами від 6. до 8.

DR. LEWIS
749 Sixth Ave., Bet. 42nd & 43rd Streets New York

В неділі і сьвята від 10. до 2. попол.

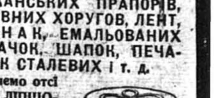
Родимці! Купуйте календар Українського Народного Союза, який коштує разом з пересилкою тільки 50 центів.

ПОЗІР УРЯДНИКИ ВСІХ ТОВАРИСТВ І БРАЦТВ!

МИ Є ГОЛОВНИМИ ФАБРИКАНТАМИ УКРАЇНСЬКИХ І АМЕРИКАНСЬКИХ ПРАПОРІВ, ЦЕРКОВНИХ ХОРУГОВ, ЛЕНТ, ВІДЗНАК, ЕМАЛЬОВАНИХ ВІДЗНАЧОК, ШАПОК, ПЕЧАТОК СТАЛЕВИХ і т. д.

Виробляємо отсі річи з ЛІПШОГО МАТЕРІЯЛУ ЛІПШЕ І ПО ДЕШЕВШИХ ЦІНАХ як декотра фірма в Злучених Державах.

Не замовляйте нічого для Вашого Товариства доки не оглянулисьте наших взірців і доки не довідаєтесь наших цін. — Пишіть ще нині чого Вашому Товариству треба а ми сейчас пришлемо Вам наш ІЛЮСТРОВАНИЙ КАТАЛЬОГ І КАЛЄНДАР З РОКУ 1918 БЕЗПЛАТНО.—На всіх залитах і листах прибийте печатку товариства та засилайте на адресу: 16ч—

Eagle Regalia Co.,
115 Nassau Street. NEW YORK, N. Y.

В кождій українській хаті повинна знаходитись часопись „Свобода".

ДОПИСИ.

З MONESSEN, PA.

Татральне представлене „Бондарівна".

В Монессен, Па., часто дають представленя, як не шкільна дітвора, то старша молодіж, котра згуртована при українській церкві св. Петра і Павла. Видно, що ті, котрі працюють для народу і так красно його провадять, за похвалою не гонять, лише старають ся, аби щось хосенного зробити, а сама праця дає тим людям вдоволенє.

Підчас Служби Божої 3. марта було заповіджено місцевим парохом, о. Паздрієм, що пів до осьмої вечером відбудеть ся представленє в гали над українським штором. Зайшов і я на галю. Галя досить велика, наповнена народом по береги; не стає місця сидіти і нема вже де і стати. Українська банда (з дутих інструментів), складаюча ся з 30 людий, котра є при місцевій церкві, на причуд гарно пописуєть ся, виграючи такі мельодії, як „Марш Соколів", „Гей там на горі", „Далека ти а близка нам" і т. п. Сі українські пісні так і поривають слухача за душу і несуть в рідний край, де соловейко, гайок, ставок і вишневий садок... І тепер власне, коли на Україні царські шибениці і кримінали повалили ся, коли всякі Лейби з червоними і чорними сотнями різунів-злодюг хотілиб і надальше наш нарід визискувати і туманити після давного „казьонного" способу; коли почути свою рідну пісню в таку важку хвилю, то хотілоб ся бути на тих степах, де збирають ся козаки, стати в їх ради і душу й тіло положити за нашу свободу...

Підносить ся куртина і на сцену виходить місцевий парох, о. Паздрій, котрий в коротких, але ядерних словах вияснив значінє представленя, згадуючи ті страшні часи, коли то школа, мова, пісня, найбільший скарб дівочий був в руках ясновельможних зьвірюк... Бесідника нагороджено гучними оплесками.

Зачинаєть ся представленє. Я очи свої забув, коли побачив на сцені так докладно вишколених аматорів. Старосту, вельможного пана, грав п. Гр. Паславський. Він паньску буту, надутість, нестримне ласунство на дівочу честь, поганьбленє власної жінки і дітий так віддав знаменито, немов би хотів відплатитись Ляхам за Холмщину, що такі ласі на чуже, як кіт на сало. Чеслав Герцель (в особі Ілька Фаля), котрий на услугах пана старости навчив ся тогосамого ремесла, вивязав ся знаменито зі своєї ролі. Він і найвибагливійшу публику міг би вповні вдоволити. Старого козака Гната Бондаря грав п. Прокіп Магуняк. Його кремезна постава, басовий голос, повільна вимова якраз надавали поваги старому козакови, котрий, нагадавши минувшину, хотів би ще раз попробувати сил та віддати своє житє за любі козакови степи рідні і мир хрещений. Тетяну, дочку Бондаря, грала панна Анна Мирга. Стать струнка, голосок лагідний, ніжний, мов флояра, руса коса, стрій український — всьо то манило видця і робило уважним, аби не пропустити ані одного слова акторки. Хоть та роля є тяжша від других, то однак дівчина зрозуміла її і переняла ся нею так, як правдива заводова акторка. Вона дійсно немов би жила на хуторі українськім і для неї слава козацька, воля степова, честь дівоча, дорозші над само житє. Марію, господиню у Бондаря, грала панна Юлія Кілляр. Вона завше на сцені поводить ся вдоволяючо, тому то і всяку ролю віддасть як слід. Жадне представленє без неї не обійдеть ся, а яку-б ролю вона не взяла, завше з неї вивяжеть ся дуже добре. Ролю запорожця Тараса грав п. Мих. Твардонь. Тут не мож инше повісти, як лиш се, що запорожець немов би в тій хвилі повернув з неволі бісурменської. Його оповіданє старому Бондареви про товаришів, котрі спочивають на дні Чорного моря, про кайдани турецькі, про утечу з неволі на рідну Україну до матери Січи, про бій з бісурменом та про своє сирітство причарували до козачого серця доньку Бондаря і вона лагодить ся стати з козаком під вінець... Взагалі в кождім акті п. Твардонь віддав свою ролю вдоволяючо, за що нагороджувано його зчаста гучними оплесками. Дуже добре відограв ролю парубка Дениса Мих. Мацюк, та тільки в тім хиба, що мав замалу ролю. Такому уродливому і здібному молодцеви треба завше більшу ролю давати. Сподіваємо ся, що на другий раз так і буде. Прочі ролі випали бездоганно. На остатку треба згадати і за жида Мордохая в особі п. Антона Гирчі. На такого коміка то треба вже уродитись, або спеціяльно учитись. Коли тільки появив ся на сцені, вже публика в сьміх, а коли обізвав ся і показав ті рухи чисто жидівські, так треба було успокоювати публику від реготу, котрий наповняв галю.

Вечер проминув щасливо і вдоволяючо. Згадати належить і те, що в Монессен дають також часами представленя „товариші" зпід червоної плахти, котрі не мають нічого спільного з парохією. Тому то можна деколи здибати напади на сьвященика в їхніх газетах, бо вони ніяк не можуть стерпіти правдивого поступу, або хоть би такого, який є при українській парохії в Монессен.

Зачуваю також, що як іно потеплїє, то зі шкільної молодіжи заложить ся смичкову оркестру. Інструменти вже замовлені. На публичну похвалу заслугує місцевий дякоучитель п. Стефан Лабойко, котрий всю силу свою кладе для молодіжи, аби її чогось навчити. Я довідав ся, що представленє „Бондарівна" є з ряду двайцять семе, котре вивчив, як і попередні, п. Ст. Лабойко. Хоть волос сивіє, але серце молодіє!... Коли щира праця при тяжких обставинах приносить славу нашому народови, то добра згадка хай буде заплатою за всі труди коло нашого молодника...

На закінченє місцевий парох, о. Паздрій, подякував присутним за численну участь і за спокійне поведенє підчас представленя. Хор в супроводі української банди відсьпівав „Вже воскресла Україна" і тим закінчено веселий вечер.

Гість.

Подрібний виказ жертв з „Українського Дня".

(Дальше).

PROVIDENCE, R. I.

З ЛИСТ: Микола Храпливий 31.00, І. Витязь 20.50, М. Пшоновський 16.05, О. Рекрут 15.15, Йоз Ц. Ніколсон 15.00, А. Сидор 5.75, Любенецький 5.30, Слободян 2.75, О. Рекрут 2.75, В. Дулеба 2.00, Гр. Болюх 2.00, Сьвідер 1.65, П. Накопіпський 1.50, А. Микитин 25 ц., А. Швец 10 ц. З ПУШОК: Мушинська 14.73, Т. Івашкевич 14.33, А. Гевка 13.37, С. Любенецька 12.10, М. Самборська 11.70, Пугач 10.08, Варшавська 9.54, Поліщук 9.41, Варшавська 8.59, Шеремета 8.01, М. Сулима 7.09, К. Лех 6.92, А. П. Вальперт 6.48, К. Болюх 6.08, Е. Дулеба 6.08, Л. Марчак 5.79, Шевчук 5.59, Турчак 5.48, К. Ружило 5.41, Бравн 5.28, М. Сьвідер 5.28, Завадска 5.28, Ошайця 5.20, Галущка 5.15, Завістовська 4.69, Ковальчук 4.44, П. Качур 4.38, Ходоровська 4.22, Одоренька 3.99, А. Баран 3.91, Ламанька 3.86, З. Настасовська 3.72, Романська 3.70, Секс 3.65, П. Ковалевська 3.57, М. Лекс 3.19, Дорош 2.90, В. Борис 2.83, А. Дулеба 2.81, Ясновська 2.83, А. Бебус 2.81, Варшавська 2.78, Рикович 2.69, Зольніцька 2.43, О. Рикович 2.08, Р. Рекрут 1.97, Н. Н. 171, Сьвідер 1.51, О. Сьвідер 1.29, Гелевик 1.26. Разом 388.14, Розхід 24.86. Остає 363.28 — Вислано $362.68

RAMEY, PA.

(Подрібного спису не надіслано). — Зібрано $354.45

WILMINGTON, DEL.

(Подрібного спису не надіслано). — Зібрано $350.00

MANCHESTER, N. H.

З ПУШОК: Михайло Зрібняк 23.78, Олекса Сиснн 22.17, Йосиф Павловський 18.38, Афтан Беднарчик 16.36, Стефан Желїсько 15.91, Катерина Порхавська 13.21, Іван Буцяк 13.13, Марія Бурин 13.07, Петро Годлик 12.31, Сенько Сенидяк 12.22, Марія Петрів 11.77, Теодор Гелембйовський 11.50, Ева Янош 11.49, Дмитро Баран 8.08, Андрій Горлатий 7.73, Анна Медвідь 7.55, Тимко Цура 7.47, Анна Корпин 7.38, Михайло Тижбір 7.26, Адам Осолїнський 7.20, Йосиф Харко 6.56, Марія Дадак 6.28, Йосиф Марчак 6.21, Лука Кашик 6.07, Павло Хруняк 5.28, Пазя Хаберська 4.84, Микола Ковальчук 4.59, Методій Сенько 3.73, Емілія Бучак 3.43, Михайло Мачалаба 3.34, Катерина Харко 2.82, Семен Павлюк 2.72, Ілія Шевяк 2.08, Марія Турчин 2.28, Настя Моргаль 2.24, Катерина Кушнір 2.17, Марія Шепта 2.06, Василь Кухар 1.91, Михайло Дармовал 1.91, Ілія Струса 1.86, Михайло Пейко 1.79, Катерина Струха 1.65, Марія Саврун 1.61, Андрій Цура 1.50, Микола Стрижів 1.42, Розалія Тижбір 1.32, Василь Шиш 1.30, Анна Худоба 1.27, Кузьма Лучканин 1.21, Анна Буцяк 1.04, Олекса Буцяк 1.02, Марія Худоба 80 ц., Кирило Майор 59 ц., Зофія Качмарська 43 ц., Зофія Лех 42 ц. — Разом $336.71

BETHLEHEM, PA.

З ЛИСТ: Алексій Вавришко 25.46, Йосиф Пастернак 18.15, Василь Даньчук і Михайло Баранюк 15.75, Розалія Запаржона 8.75, Василь Могильський 8.65, Григорій Середюк 8.35, Стефан Каплун 6.84, Прокіп Воркун 4.50, Н. Н. 4.45, Вінцент Герчак 4.35, Марґарет Віліс (учен.) 3.60, Н. Н. 3.50, Пішка Стела Ярмутко 3.39, Стефан Пастернак 3.30, Н. Н. 1.25, Бріді Вайт (учен.) 1.00, Джан Д. Гартіґан (учен.) 50 ц., Марі Ц. Гоферт 47 ц. З ПУШОК: Савт Бетлегем Гай Скул (П. О. Гал, прінсіпал) 47.29, парохіяльна школа Айриш 38.19, Пакер Скул 31.01, Гебтер Скул 14.45, Сентрал Скул 4.79, Дмитро Фінсик 13.84, Теодор Каплун 9.55, Василь Могильський 9.11, Роман Каплун 6.44, Михайло Запаржоний 5.79, Іван Семенина 4.42, Ваврик Запаржоний 4.02, Рафаїл Остапчук 3.43, Микола Банах 3.39, Михайло Бойко 3.00, Василь Підгайний 2.64, Іван Семенина 2.56, Прокіп Воркун 2.52, Анна Бойко 2.29, Стефан Когут 2.04, Розалія Запаржона 1.57, Вінцент Герчак 1.50. Разом 339.60. Розхід 3.50. — Остає $336.10

McADOO, PA.

НА ЛИСТУ: П-ні Еклей Б. Кокс 100.00, о. Іван Захарко 25.00, бр. св. Михаїла, від. 30 „Провидіня" 10.00, Форст Нейшенел Бенк 10.00, Бр. П. П. Богородиці 10.00, Сестр св. Ольги 5.00, Бр. Сошествія св. Духа 5.00, Павло Мельник 5.00, Дмитро Капітула 5.00, Дж. Г. МкДоналд 5.00, Петро Царик 4.00, Константин Поступак 2.00, Григорій Пипюк 1.00, Михайло Поступак 1.00, Стефан Василів 1.00, Андрій Янкович 1.00, Михайло Пепух 1.00, Луїс Ґершенович 1.00, Вілїям Голстайн 1.00, Джозеф Степанік 1.00, Барней Чепетс 1.00, Говвард Л. Сміт 1.00, Степан Паср 1.00, Даниїл Баволяк 1.00, Джозеф Горват 1.00, Михайло Даюгіна 1.00, Лешко Рискун 1.00, Др. Дж. Дж. Дейлей 1.00, Михайло Ковальчик 1.00, Андрій Мрочко 1.00, Віктор Мазур 1.00, Андрій Капітула 1.00, Юрій Ткачишин 1.00, Густей Мельник 1.00, п-ні Вл. Бойк 1.00, Стефан Токарський 1.00, Іван Когут 1.00, Стефан Макітра 1.00, Петро Пухер 1.00, Джан Ліптак 75 ц., Лацел Палмер 75 ц., Л. Праман 75 ц., Стефан Поступак 75 ц., Вілїям Чепетс 50 ц., Вілїям Борон 50 ц., Михайло Куліп 50 ц., Джан Гарман 50 ц., М. Дж. Мунданей 50 ц., Конис Е. Гівенс 50 ц., А. Гушек 50 ц., Мілі Маковець 50 ц., Джан П. Борнавц 50 ц., Джордж Страка 50 ц., Вілїям Гелфріц 50 ц., Джордж Ф. Кар 50 ц., Н. Гвіл 50 ц., Френк Клайн 50 ц., п-ні Анїловська 50 ц., Августін Г. Бунза 50 ц., Василь Тиханський 50 ц., Мих. Голда 50 ц., Антін Вавришків 50 ц., Л. Г. Ветер 50 ц., Федір Пласконіс 50 ц., Яким Кравчук 50 ц., Вілїям Лупіано 45 ц., Юрій Ґерлах 25 ц., Вілїям Воцоля 25 ц., Джосеф Поле 25 ц., Мей Рікей 25 ц., Вілїям Мошей 25 ц., п-ні Дац Бренен 25 ц., Пітер Дромиалес 25 ц., Луїс Лаботела 25 ц., Джан Лішка 25 ц., Джосеф Шеленець 25 ц., Дж. Дейлей 25 ц., п-ні Потера 25 ц., Н. Н. 25 ц., Фелікс Крох 25 ц., Дж. С. Дворчак 25 ц., Луїс Акіс 25 ц., Джан Кар 25 ц., п-ні Лончарти 25 ц., Джосеф Ґесен 25 ц., Герман Ратс 25 ц., Петро Левівка 25 ц., Юрій Линго 25 ц., Лучка Вольций 25 ц., Петро Литвин 25 ц., Григорій Рифун 25 ц., Джен Галет 25 ц., Джосеф Бообина 25 ц., Джан МкБрайд 25 ц. З ПУШОК: Вероніка Янов 11.00, Марія Капітула 10.11, Марія Янкович 9.93, Емілія Вільковська 9.84, Анна Шетран 9.65, Юлія Шквір 8.76, Катерина Рифун 6.54, Ілько Бурцин 5.85, Пелагія Рихель і Розалія Рифун 5.38, Анна Войтановська 5.32, Марія Баволяк 5.24, Марія Беситка 4.15, Марія Парик 3.89, Марія Янула 3.89, Сера Янов 3.67, Іван Шквір 3.60, Аполлонія Костюк 2.85, Петро Пухер 2.75, Марія Кульчинька 2.31, Марія Сахар 2.09, Василь Янкович 1.38, Марія Тиханська 80 ц., Дмитро Беволяк 69 ц., Михайло Бурцин 78 ц. Разом 354.70, Розхід 25.68. — Остає $329.02

CARTERET, N. J.

З ПУШОК: Кароліна Бурляк 21.56, Марія Бохонок 18.58, Елена Водяк 17.16, Катерина Сопіляк 16.41, Михайло Кріль 16.05, Текля Цар і Катерина Боднар 14.73, Анастазія Бамбурак і Катерина Глуханїк 14.33, Катерина Маланчук 14.07, Розалія Мурдза 12.50, Анеля Мурдза 11.81, Анна Крупа 11.78, Анастазія Худоба і Магдалина Цар 10.22, Зофія Кавич 9.77, Сика Трух і Марія Шлївак 9.59, Катерина Швед 8.45, Катерина Проскура 8.29, Анна Андрушко 7.17, Катерина Боднар і Катерина Глуханїк 7.01, Роман Бойко 6.42, Іван Глевак 6.20, Марія Скочинець 6.09, Марія Фінтра 5.94, Василь Ковальчук 5.73, Марія Космовська 5.65, Параскевія Гінда 5.60, Михайло Савка 5.26, Марія Сокільська 4.83, Катерина Бохонок 4.53, Андрій Клебан 3.81, Іван Чубатий 3.74, Михайло Проскура 3.40, Теодор Павлюх 3.00, Йосиф Клебан 2.85, Катерина Бобінька 2.62, Магдалина Цар 2.25, Олекса Бобенчик 2.19, Михайло Харовський 2.17, Катерина Бобінька 2.11, Ольга Пішко 2.03, Текля Цар 1.60, Анна Доринь 1.23, Анна Гінда 1.16, Іван Залївський 1.14, Станислав Гінда 1.01, Марія Гінда 95 ц., Михайло Плевак 68 ц., Михайло Мицьо 61 ц., Микола Якимів 54 ц., Микола Цап 50 ц. НА ЛИСТУ зібрано 71.18. — Разом $326.24

(Дальше буде).

Читайте українські книжки і ґазети, бо часте читане веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свободи".

РОДИМЦІ!

Вступайте громадно в члени Українського Народного Союза, бо се одинока і найбільша українська організація в Америці.

UKRAINIAN NATIONAL ASS'N., P. O. Box 76, Jersey City, N. J.

Купуйте календар У. Н. Союза. Коштує 50 центів разом з пересилкою.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Кольорована мапа України.

Українській суспільности подаємо до відома, що накладом „Свободи" вийшла кольорована мапа України. Величина мапи 21x34 цалї. Ціна одного примірника з пересилкою 50 центів. На сїй мапі є точно означені границї земель, де жиє український нарід; є зазначена в приближеню нова державна границя між Українською Народною Републикою і Польщею. На сїй мапі уміщено всї головнійші міста, ріки, гори, низи і зелїзничі шляхи України. Ся мапа є так виговлена, що кождий може носити її також в кишени. Кождий, що інтересуєть ся справами і подіями України, повинен купити собі сю мапу. Замовленя разом з належитостию засилати на адресу „Свободи".

Нереґулярна достава ґазет.

У відповідь многим нашим читачам на їх жалї, що „Свобода" не доходить до них тепер так реґулярно, як колись, ми наведемо тут кілька примірів, які посьвідчать, що не лише „Свобода", але й всї инші часописи не є доручувані тепер читачам так реґулярно як колись. Два числа скрентонської „Народної Волї" (ч. 36, з 26. марта і ч. 44, з 13. цьвітня б. р.) доручено нам разом у вівторок (16. цьвітня). Два числа нюйорського „Русскаго Слова" (з 22. марта і 15. цьвітня б. р.) доручено нам разом в понедїлок (15. цьвітня). Шікаґовську ґазету „Форботе" (з 10. цьвітня) і „Украіну" (з 11. цьвітня) доручено нам аж в середу (17. цьвітня). Коли би таких примірів треба було більше, то можемо начислити ще кількадесять навіть. Тут отже читачі „Свободи" мають нагоду нарочно переконати ся, що не лише наша ґазета, але і всї инші ґазети спізняють ся з доставою. Причина сього — великий навал посилок на почті. Час тепер не нормальний, а военний і почтові власти мусять уважати, щоби справити ся скорше з тими посилками, які причиняють ся до корисного веденя війни, отже посилки правительственні, а всї инші мусять оставатись позаді. Тому редакція і адміністрація „Свободи" просить всїх членів У. Н. Союза, передплатників і читачів о терпеливість.

Смерть сенатора Стона.

В неділю (14. цьвітня б. р.) о годинї 4.30 пополудни у Вашінґтонї помер Вілїям Джоел Стон, найстарший сенатор Злучених Держав, предсїдатель комітету для заграничних справ. Помер у 70-тім роцї житя, наглою смертию — на удар серця. Зі смертию сенатора Стона ся держава тратить одного із своїх найлїпших полїтиків і суспільних провідників. — Вілїям Джоел Стон був сенатором з Мізури. Родив ся 7. мая 1848 року в повіті Медісон, в стейтї Кентоки. На полїтичну арену він виступив у 1885 роцї, числячи тоді 37 лїт житя і маючи кілька лїт адвокатської практики. Тоді він зістав вибраний демократичним послом до низшої палати американського парляменту. Завдяки своєму полїтичному хисту, він згодом вибив ся на перше місце в рядах демократичних послів. Його імя здобуло собі між його виборцями велику популярність і при других парляментарних виборах його знова вибрано послом до низшої палати парляменту. Вибувши свій реченець, його вибрано послом до висшої палати парляменту, де він перебув через дві каденції. Його ставлено в трете кандидатом до сенату, але сеї кандидатури він зрік ся, натомісць виставив свою кандидатуру на ґовернора стейту Мізури, чим і зістав вибраний. По укінченю реченця урядованя ґовернора, Стона запрошено кандидувати знова на федерального сенатора. Його вибрано в трете сенатором і сей реченець мав скінчити ся в 1921 роцї, але нагла смерть перервала нитку його житя. Вілїям Джоел Стон був провідником демократичної лївиці в парляментї. З початку він був полїтичним противником президента Вілсона. Коли в сенатї внесено проект виповідженя війни Німеччині, Стон відмовив ся голосувати за принятєм сього проекту. „Я є проти виповідженя війни, — сказав він — але коли війна буде виповіджена, я буду военним орлом, який буде горлати так голосно, як всї прочі. Кров є густїйша від води. Війна не є забавкою, і я вірю, що коли ми йдемо до війни, то ми її доведемо до успішного кінця". Дійсно, коли війну виповіджено, він став на чолї тих, які змагають ся тепер у боротьбі з німецькою автократією.

Упадок у продукції мягкого угля.

Урядово подають, що продукція мягкого угля з дня на день упадає. За тиждень від 23. до 30. марта видобуто було 10,894.000 тон, а вже слїдуючого тижня від 31. марта до 6. цьвітня мягкого угля видобуто лише 9,395.000 тон, значить о 1,999.000 тон меньше. „Народне Угляне Товариство" перестеріґає, що се є наслїдок недостачі зелїзничих возів і коли сьому якимсь способом не зарадить ся, то продукція мягкого угля за 1918 рік буде далеко меньша ніж за 1917 рік, яка виносила майже 50,000.000 тон меньше ніж державі потрібно. Звіти з кождої копальні мягкого угля виказують, що задля недостачі зелїзничих возів протягом чверть року продукція угля упала о 44%, низше нормальної продукції. В трох перших місяцях 1918 року видобуто 132,885.665 тон мягкого угля, а правительственний звіт виказує, що за тойсам період в 1917 роцї видобуто було 134,769.812 тон.

Контроля мінеральних богатств.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 17, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

У низшій палатї американського парляменту внесено проект, на основі котрого Злучені Держави мають стати независимими підчас війни в области продукції зелїза, металю і мінералів. Проект дає також правительству силу настановити цїни на сих продуктах. Проект вніс посол Фостер з Іллїнойс, предсїдатель комітету для справ, які відносять ся до копалень. Сей проект одобрили міністри: війни, фльоти і внутрішних справ, і його передано під дискусію копальняного комітету. Комітет заявив, що майже кождий посол одобрив сей проект. У звіті комітету говорить ся дальше: „Комітет вірить, що чим скорше сю справу переведеть ся в житє, тим скорше ми зможемо продукувати у своїй державі такі товари, які заспокоять потреби армії, фльоти і цивільного населеня. Ми знаємо, що нашій державі бракує тепер піриту (рід сірчака), який є так дуже потрібний при виробі сірковожого квасу. Пірит спроваджуєть ся тепер з Еспанії, а щоби перевезти сю важну руду, треба кораблїв. В тім мусить ся зробити якісь полекші. Ми самі можемо продукувати для себе засоби піриту і ми мусимо так зробити. Се доставить нам річно около 9,000.000 тон сірковожого квасу і ми зможемо заспокоїти свої потреби при виробі амуниції. Манґан є другим дуже важним мінералом, конечним при виробі сталї. Ми тепер імпортуємо його з Бразилії; але при добрім розвитку наших копалень ми віримо, що для наших потреб ми могли би видобувати його таки у нас. Ми зуживаємо річно майже 10.000 тон арсену, а продукуємо його у себе майже 6.000 тон, отже нам бракує 40% для нормального ужитку. Богато сього продукту нищать, а ми віримо, що він повинен, і таки мусить бути трохи ощаджуваний. Тепер богато спроваджуєть ся хрому. При добрій волї ми могли би видобувати тут всьо, що нам потрібне. — Усї сї мінерали є потрібні у війнї і правительство повинно мати право контролювати їх, коли думає, що се причинить ся до кориснїйшого провадженя війни і для розвою промислу в дома".

Товариство купців у Ню Йорку противить ся переводити звичайну перепись рільничих і фабричних богатств в державі з кінцем 1920 року. Воно каже, що така перепись не буде корисна, але ще викличе замішанє в публичній опінії, бо наслїдком війни промисл значно підупав.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 17, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Военно-промислова комісія зарядила, щоби юбілери надсилали квартально точний звіт про скількість зужиткованої ними платини і инших металів потрібних у війнї. Від початку війни ціна платини підскочила на 120 долярів за унцію, а щоби хтось міг сподати пять унцій платини, треба мати спеціяльний дозвіл від правительства.

Петро Гупало зпід числа 50 Сентр улиці в Кліфтов, недалеко Пасейку, Н. Дж., пійшов на три місяці до примусових робіт в арешті за се, що по шлюбі він сидів дома, а його жінка ходила до фабрики на роботу. Судія заявив, що чоловік не може сидіти дома, та ще в тім случаю, коли його жінка працює. Заки Петро оженив ся, він і його жінка працювали обоє, а по шлюбі Петро „змаркірував"...

Марцель Кнехт, член французької комісії, заявив недавно в Ню Йорку, що небезпечно є держати по готелях німецьких кельнерів, бо вони підслухують кожду розмову гостий, а з сього може виринути колись велика неприємність.

Телефонічна компанія Ватсон-Ґілмор, в повіті Ефінґам, в Іллїнойс, заборонила уживати при телефонованю німецьку мову Деякі мешканці з Еджвуд і Альтамонт внесли просьбу відкликати сю заборону, бо деякі мешканці, які мусять послугувати ся телефоном, не можуть розмовити ся в иншій мові, крім німецької.

Минувшого тижня з дому Ґілсів у Кольорадо, недалеко Патсвіл, Па., пропала 7-лїтна донечка Ізабеля. По двох добах пошукувань, поліція віднайшла її в поблизкім лїсї, де вона знесилена лежала на земли. Дитина через дві доби нічого не їла і була лихо убрана, хоч на дворі було досить зимно.

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

Польські дідичі на Україні приняли польське горожанство.

Роменська „Наша Спілка" (ч. 74, з 8. грудня 1917 р.) доносить: Польські поміщики на Україні, бажаючи задержати землю у своїх руках, постановили приняти польське підданство. На случай конфіскати їх майна думають поміщики звернути ся за помочию до польського правительства і польської армії.

Український Кооперативний Видавничий Союз.

На всеукраїнськім кооперативнім зїздї, який відбув ся в падолистї 1917 року, покликано до житя нову, корисну і дуже потрібну українському народови інституцію, а іменно Український Кооперативний Видавничий Союз. Зїзд постановив заснувати сю інституцію для видаваня і поширюваня кооперативної лїтератури серед української людности. Орґанізацію і розроблене статута сеї орґанізації зїзд поручив Українському Центральному Кооперативному Комітетови. Членами У. К. В. Союза можуть бути кооперативні товариства та їх союзи. Удїл (шер) виносить 100 карбованців.

Знижене цїни поживи.

Міністерство поживи — як доносить „Наша Спілка" (з 8. грудня 1917 р.) — виробляє проект зниженя военної цїни поживи. Запроектовано, щоби на 30. грудня 1917 року знизити цїну о 20%, на 30. січня 1918 року о 30%, а на 15. марта 1918 року знизити цїну о 50%. — Коли сей проект принято, то можна вносити, що тепер цїна поживи на Україні є тасама, що була перед війною.

В падолистї 1917 року робітники в Старосельськім і Єленівськім на Київщині обрабували місцеві кооперативні товариства. В Старосельськім зрабовано товарів на суму 5.600 карбованців, а в Єленівськім забрано облїґації „позички свободи" і инші цїнні папери.

„Наша Спілка" (з 8. грудня 1917 р.) доносить: На тягаровий автомобіль, який їхав з Херсону до Одеси і віз 2,000.000 карбованців, призначених на платню робітникам, напала зоружена товпа, і забрала всї гроші.

Один Жид в Ромнї (Полтавщина), на імя Краков, зголосив ся до місцевої міліції і заявив, що у нього вкрали люди 675 карбованців. По переведеню слїдства виявило ся, що Краков пійшов був до сусїдного села Засуле і там купив $2\frac{1}{4}$ ведра горівки, за що заплатив 675 карбованців. Але таки в Засулю люди відобрали від нього сю горівку. Гроший ніхто у нього не відбирав.

Родимці! Читайте „Свободу" і приєднуйте для неї якнайбільше передплатників.